

FÖRSVARSKOMMITTENS BETÄNKANDE 3/2010 rd

Regeringens proposition med förslag till bered- skapslag samt vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 14 februari 2008 en proposition med förslag till beredskapslag samt vissa lagar som har samband med den (RP 3/2008 rd) till försvarskommittén för beredning.

Utlåtanden

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagskommittén lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandet (GrUU 6/2009 rd) återges efter betänkandet.

Försvarskommittén bad den 19 februari 2008 om utlåtanden av utrikeskommittén (UtUU 4/2008 rd), förvaltningskommittén (FvUU 10/2008 rd), lagkommittén (LaUU 7/2008 rd), kommunikationskommittén (KoUU 9/2008 rd), jord- och skogsbrukskommittén (JsUU 7/2008 rd), kulturkommittén (KuUU 5/2008 rd), social- och hälsovårdskommittén (ShUU 4/2008 rd), ekonomiutskottet (EkUU 10/2008 rd), arbetslivs- och jämställdhetskommittén (AjUU 5/2008 rd) och miljöutskottet (MiUU 6/2008 rd). Utlåtandena återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- justitieminister Tuija Brax
- lagstiftningsdirektör Sami Manninen och lagstiftningsråd Liisa Vanhala, justitieministeriet
- avdelningsstabsofficer Tuomo Repo, försvarsministeriet

- lagstiftningsråd Mika Lehtonen, projektchef Taito Vainio och överinspektör Martti Ant-Wuorinen, inrikesministeriet
- äldre regeringssekreterare Kari Peltonen, statsrådets kansli
- regeringsråd Kari Mäkinen och direktör Matti Pukkio, arbets- och näringsministeriet
- medicinalråd Jouko Söder, social- och hälsovårdsministeriet
- rådgivare Timo Tuovinen, republikens presidents kansli
- assessor Hanna Nordström och brigadgeneral, beredskapschef Jarmo Lindberg, Huvudstaben
- referendarieråd Raino Marttunen, riksdagens justitieombudsmans kansli
- justitiekanslern i statsrådet Jaakko Jonkka, Justitiekanslersämbetet
- regeringsråd Matti Piispanen, säkerhets- och försvarskommittén
- säkerhetschef Veli-Matti Lumiala, Finlands Bank
- länsberedskapsdirektör Markku Haranne, länsstyrelsen i Södra Finlands län
- direktör för juridiska ärenden Kari Prättälä, Finlands Kommunförbund
- förvaltningsdirektör Asko Harjula, Försörjningsberedskapscentralen
- ordförande för beredskapsgruppen Tapio Tossavainen, Nylands arbetskrafts- och näringscentral
- expert Anna Lundén, Finlands Näringsliv

- jurist Heikki Sipiläinen, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf
- jurist Tuula Sillanpää, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- direktör Markku Lemmetty, AKAVA ry.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en ny beredskapslag som ska upphäva den gällande lagen med samma namn. Syftet med reformen är att beredskapslagen ska uppfylla kraven i grundlagen. Dessutom moderniseras bestämmelserna om myndigheters nas befogenheter under undantagsförhållanden.

Definitionen av undantagsförhållanden, som avgränsar lagens tillämpningsområde, föreslås fortsatt gälla endast särskilt allvarliga kriser som berör hela nationen eller åtminstone en stor del av den och som har konsekvenser för hela samhällets funktion.

Beredskapslagens definition av undantagsförhållanden föreslås bli delvis ändrad. Enligt den nya beredskapslagen avses med undantagsförhållanden för det första ett mot Finland riktat väpnat angrepp eller något annat så allvarligt angrepp att det kan jämföras med ett väpnat angrepp och förhållandena omedelbart efter angreppet, för det andra ett mot Finland riktat avsevärt hot om väpnat angrepp eller om annat så allvarligt angrepp att det kan jämföras med ett väpnat angrepp, om befogenheter enligt beredskapslagen måste tas i bruk omedelbart för att avvärja verkningarna av hotet, för det tredje synnerligen allvarliga händelser eller hot mot befolkningens utkomst eller mot grunderna för landets näringsliv som innebär en väsentlig risk för samhällets vitala funktioner och för det fjärde en

synnerligen allvarlig storolycka, förhållandena omedelbart efter olyckan och en pandemi som till sina verkningar kan jämföras med en synnerligen allvarlig storolycka.

Det föreslås bli föreskrivet om beslutsförandet för att ta i bruk befogenheter enligt beredskapslagen genom förordning av statsrådet i stället för genom förordning av republikens president. Innan en sådan förordning kan utfärdas ska statsrådet i samverkan med republikens president ha konstaterat att undantagsförhållanden råder i landet. Riksdagen föreslås i sista hand besluta om förordningens giltighet och giltighetstid. Riksdagens efterhandskontroll av statsrådets förordningar som kompletterar tillämpningen av beredskapslagens bestämmelser om befogenhet föreslås bli slopad.

Utformningen av bestämmelserna har precisats. Sakinnehållet i den föreslagna lagstiftningen motsvarar i långa stycken de förordningar som är tänkta att utfärdas av statsrådet med stöd av den gällande beredskapslagen. Lagstiftningen ska alltså lyftas från förordningsnivå till lagnivå.

I propositionen ingår också ett förslag till lag om delegationen för social- och hälsovården under undantagsförhållanden och förslag till lagar om ändring av åtta lagar.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Sammantaget sett anser utskottet propositionen vara behövlig och angelägen. Utskottet tillstyrker lagförslaget, men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Bakgrunden till förslaget

Regeringen föreslår i propositionen en ny beredskapslag som ska upphäva den gällande lagen med samma namn (1080/1991). Den gällande lagen bereddes alltså före Finlands inträde i EU och reformen av de grundläggande fri- och rät-

tigheterna. Samtidigt med beredskapslagen trädde lagen om försvarstillstånd (1083/1991) i kraft. Båda lagarna är avsedda att tillämpas under ett eventuellt krig. I konfliktsituationer är bestämmelserna i lagen om försvarstillstånd dock de primära. Ett centralt kriterium för att tillämpa lagen om försvarstillstånd är att befogenheterna enligt beredskapslagen inte räcker till för att syftet med lagen om beredskapstillstånd ska nås.

En partiell översyn av lagen har gjorts två gånger, 2000 och 2003. Också den nya grundlagen ledde till ändringar i lagen. Men dessa ändringar har inte ansetts vara nog. Ett av de primära syftena med den föreslagna beredskapslagen uppges vara att den ska uppfylla villkoren i 2000 års grundlag. Följaktligen är bestämmelserna utformade för att i största möjliga mån uppfylla kravet att begränsningar i de grundläggande fri- och rättigheterna måste föreskrivas genom lag och att begränsningarna måste vara exakta och noggrant avgränsade. Dessutom är lagen skriven med hänsyn till villkoren enligt 80 § i grundlagen för att delegera lagstiftningsbehörighet. Till de viktiga målen hör också att modernisera myndigheternas befogenheter för att nödvändiga beslut för kontroll av situationen ska kunna fattas i varje enskilt fall och de åtgärder besluten kräver genomföras. Utformningen har gjorts med hänsyn till att den föreslagna beredskapslagen ska kunna godkännas i vanlig lagstiftningsordning.

Beredskapslagen har aldrig behövt tillämpas. Praktiska erfarenheter finns att tillgå bara om beredskapsplanering och beredskapsövningar. Övningar i hur lagen ska tillämpas har ordnats på statsrådsnivå. Vid dessa beredskapsövningar har tyngdpunkten varit lagd på beslutsförfaranden och relationerna mellan de högsta statliga organen. Enskilda förvaltningar har inom sig eller vid gemensamma övningar övat de åtgärder de har befogenheter till. Dessutom har de rikstäckande och regionala försvarskurserna samt övningar som arrangerats av poolerna inom den försvarsekonomiska planeringskommissionen genererat erfarenheter av näringslivets och kommunernas agerande och hur beredskapslagen kan

tillämpas. Erfarenheterna från övningarna ger vid handen att beredskapslagen fyller sitt syfte som befogenhetsnorm för myndigheter under undantagsförhållanden.

Också de övriga nordiska länderna har beredskapslagstiftning. I Sverige regleras frågan i en lång rad författningar. Norge har en beredskapslag som innehåller de viktigaste bestämmelserna om beredskap. Utom beredskapslagen har Norge också andra bestämmelser om befogenheterna under undantagsförhållanden. Även Danmark har en beredskapslag, men innehållsligt tar den närmast fasta på räddningsberedskapen. Under expertutfrågningen framgick det att såväl de nordiska ländernas som EU-ländernas beredskapslagstiftning fokuserar mer på asymmetriska hot, t.ex. terrorism och cyberattacker.

När får befogenheter enligt beredskapslagen utövas

Ett villkor för att beredskapslagen ska få tillämpas är att det handlar om undantagsförhållande enligt 3 § i lagförslag 1 och att situationen inte kan fås under kontroll med myndigheternas normala befogenheter. Definitionen av undantagsförhållanden föreslås framöver endast omfatta särskilt allvarliga kriser som berör hela nationen eller en stor del av den.

Utskottet vill fästa uppmärksamheten vid nödvändighets- och proportionalitetsprincipen i 4 §. Befogenheter enligt beredskapslagen får utövas endast om de är nödvändiga och de måste stå i rätt proportion till lagens syfte. Utskottet framhåller att principen genomsyrar bestämmelserna och att den ställer vissa gränser för tillämpningen av den föreslagna beredskapslagen.

Enligt 3 § i den nya beredskapslagen anses som undantagsförhållanden för det första ett mot Finland riktat väpnat angrepp eller annat så allvarligt angrepp att det kan jämföras med ett väpnat angrepp och förhållande omedelbart efter angreppet, för det andra ett mot Finland riktat avsevärt hot om väpnat angrepp eller om annat så allvarligt angrepp att det kan jämföras med ett väpnat angrepp, för det tredje synnerligen allvarliga händelser eller hot mot befolkningens utkomst eller mot grunderna för landets

näringsliv och för det fjärde en synnerligen allvarlig storolycka, förhållandena omedelbart efter olyckan och en pandemi som till sina verkningar kan jämföras med en synnerligen allvarlig storolycka.

Utskottet konstaterar att definitionen av undantagsförhållanden ändras delvis jämfört med den gällande lagen. Ett helt nytt inslag är pandemi i 3 § 4 punkten.

I definitionen i 3 § 1 och 2 punkten används inte längre uttrycket krig utan *väpnat angrepp*. Terminologin är alltså anpassad efter det uttryck som används i grundlagens 23 §. En annan stor förändring jämfört med den gällande lagen är att hot om angrepp mot Finland även kan gälla andra slag av angrepp än ett traditionellt väpnat angrepp.

Som exempel på nya hot som kan jämföras med ett väpnat angrepp nämner regeringen i motiven till 3 § 1 punkten en attack riktad mot landets informationssystem eller ett angrepp med biologiska stridsmedel. Ett angrepp kan enligt motivtexten också syfta på ett angrepp av en icke-statlig aktör, om angreppet är så välorganiserat och omfattande att det är jämförbart med ett angrepp från en stat. I motiven till 3 § 2 punkten säger regeringen att man vid bedömningen huruvida hot om väpnat angrepp föreligger måste beakta det internationella politiska läget plus de hot detta eventuellt innebär.

I motiven till 3 § 3 punkten definieras som undantagsförhållanden sådana synnerligen allvarliga händelser eller hot mot befolkningens utkomst eller mot grunderna för landets näringsliv som innebär en väsentlig risk för samhällets vitala funktioner. Utskottet vill påpeka att definitionen på ekonomisk kris skiljer sig från definitionen i 2 § 4 punkten i den gällande lagen. Regeringen säger att man genom den föreslagna definitionen vill betona det faktum att allvarliga händelser eller hot mot befolkningens utkomst eller mot grunderna för landets näringsliv inte nödvändigtvis hänger samman med tillgången på råvaror. Det kan också vara fråga om t.ex. allvarliga rubbningar i informationssystem eller logistiska system.

Det är enligt utskottets mening bra och nödvändigt att hot mot informations- och nätverks-säkerhet och terrorism i sina allvarligaste former inkluderats i definitionen på hotbilder. Men det är inte helt problemfritt att inkludera hotbilden i såväl 1 som 3 punkten i 3 §, eftersom det kan bli svårt att dra en gräns mellan punkterna. Å andra sidan är det ultimata villkoret för att utöva befogenheter enligt beredskapslagen att ett politiskt övervägande gjorts och att det handlar om en allvarlig kris i samhället. Det är i sista hand statsrådet och republikens president som bedömer när tröskeln för att tillämpa beredskapslagen är nådd.

Att upprätta en uttömmande exempelförteckning över undantagsförhållanden låter sig inte göra. Men försvarsutskottet håller med grundlagsutskottet om att definitionen i 3 § 3 punkten i förslaget är omfattande och ospecifik. Grundlagsutskottet anser att tolkningen måste vara snäv. Grundlagsutskottets påpekande att en sedvanlig ekonomisk kris, inte ens en allvarlig sådan, eller en omfattande arbetstvist kan motivera att befogenheterna införs är enligt försvarsutskottet viktigt.

I fråga om 3 § 4 punkten anser grundlagsutskottet att försvarsutskottet bör göra en bedömning av i hur stor omfattning befogenhetsbestämmelserna bör vara tillämpliga på pandemier och då ta hänsyn till befogenheterna i lagen om smittsamma sjukdomar och hälsoskyddslagen. Samtidigt anser grundlagsutskottet det vara till fördel om försvarsutskottet tar ställning till om alla befogenheter i lagen är nödvändiga att tillämpa på de kriser som 3 § 4 punkten avser.

Enligt information till utskottet kan en pandemi växa till ett väsentligt hot mot samhällsfunktionerna. Under utfrågningen med experterna framgick det att befogenheterna enligt lagen om smittsamma sjukdomar i regel är tillräckliga. Men om en pandemi nått eller hotar nå Finland kan det behövas vård- och speciallokaler som inte går att få med stöd av lagen om smittsamma sjukdomar.

Också befogenheterna enligt räddningslagen bedöms räcka till i närapå alla situationer och undantagsbefogenheter är i allmänhet onödiga.

Eftersom katastrofsituationer uppkommer utan förvarning är det motiverat att de behövliga befogenheterna finns i lagstiftning för normala förhållanden och därmed tillgängliga omedelbart. Men enligt uppgift kan det trots allt visa sig att befogenheterna i räddningslagen inte räcker till vid vissa särskilt allvarliga stora olyckor. Om krisen då håller i sig kan det hända att man t.ex. behöver begränsa rätten att vistas och röra sig inom ett hälsofarligt område. Dessutom kan särskilda befogenheter behövas vid stora olyckor för att ordna med vård och t.ex. evakueringstransporter.

Utifrån utläggningarna ovan anser utskottet alla definitioner av undantagsförhållanden i den föreslagna 3 § behövliga och menar att det är viktigt att också synnerligen allvarliga storolyckor och pandemier omfattas av dem såsom regeringen föreslagit. Men tillämpningen av befogenhetsbestämmelserna bör enligt utskottets mening begränsas vid undantagsförhållanden som avses i 3 § 4 punkten. Det tekniskt lättaste sättet att begränsa räckvidden är att splittra upp 3 § 4 punkten i två delar.

Det har framhållits för utskottet att det kan få stora konsekvenser för exempelvis EU:s inre marknad om befogenheterna enligt beredskapslagen faktiskt utövas. I och med att befogenheterna aldrig utövats har deras förhållande till EU-rätten inte undersökts. Beredskapslagstiftningen och EU-rätten har många gemensamma beröringspunkter och därför måste berättigandet i åtgärderna enligt beredskapslagen varje gång prövas också utifrån EU-rätten.

Enligt 27 § 34 punkten i självstyrelselagen för Åland har riket lagstiftningsbehörighet i bland annat frågor som gäller beredskap inför undantagsförhållanden. Beredskapslagen ska således också tillämpas på Åland. Hur uppgifterna vid beredskapen inför undantagsförhållanden ska ordnas finns inskrivet i en överenskommelseförordning som avses i 32 § i självstyrelselagen.

Grundlagsutskottet resonerar i sitt utlåtande kring Ålands ställning och hur den förhåller sig till beredskapslagen. Försvarsutskottet skriver under grundlagsutskottets åsikt att beredskapslagen måste tillämpas med respekt för Ålands de-

militariserade och neutraliserade särställning. I likhet med grundlagsutskottet anser försvarsutskottet det viktigt att det också avgörs genom en överenskommelseförordning hur de förvaltningsuppgifter som beror på att beredskapslagen tillämpas ska ordnas.

Regeringen föreslår att ett beslut enligt lagen som fattats av statsrådet, ett ministerium eller Finlands Bank ska få överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen och övriga beslut enligt lagen hos förvaltningsdomstolen. På ändringssökande ska i övrigt tillämpas vad som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Propositionen utgår alltså från att rätten att söka ändring ska vara omfattande och att normala förvaltningsprocessuella bestämmelser ska tillämpas på förfarandet också under undantagsförhållanden. Utskottet anser att den extensiva rätten att söka ändring är motiverad med tanke på den enskildes rättssäkerhet.

Förordning om ibruktagning av befogenheter

Regeringen föreslår att beslutsförfarandet för när befogenheterna får börja tillämpas ändras så att detta sker genom att statsrådet utfärdar en förordning (6 §). Innan förordningen utfärdas måste statsrådet i samverkan med republikens president ha konstaterat att det råder undantagsförhållanden i landet.

Orsaken till att befogenheterna enligt beredskapslagen ska tas i bruk genom förordning av statsrådet uppger regeringen vara att befogenheterna till sitt sakinhåll primärt hör till statsrådets befogenheter. I bakgrunden ligger också den nya ställning som grundlagsreformen gav republikens president. I regel är statsrådet den instans som enligt 80 § 1 mom. i grundlagen ska utfärda förordning. Republikens president utfärdar förordningar i sådana fall där bemyndigandet är förenat med presidentens särskilda befogenheter eller presidentens ställning som statsöverhuvud.

Under expertutfrågningen påpekades det att det inte är motiverat att dela upp besluten om att ta i bruk befogenheter mellan presidenten och statsrådet efter kristyp, eftersom det gör beslutsystemet otydligare och kan skapa rättsliga tolk-

ningsproblem. Dessutom kan det i en krissituation samtidigt vara fråga om flera typer av undantagsförhållanden. I kriser behövs det snabba beslut, och därför måste bestämmelserna vara klara och entydiga. Därför har regeringen stannat för att det är statsrådet som ska utfärda förordningen.

Grundlagsutskottet och utrikesutskottet har båda två behandlat frågan om ibruktagningsförordning i sitt utlåtande. Grundlagsutskottet anser att det inte finns några konstitutionella hinder för det föreslagna förfarandet. Dessutom påpekar utskottet att i förfarandet för att utfärda förordning har, som det varit brukligt enligt beredskapslagen, tillämpningsvillkoren och de tilltänkta befogenheterna förelagts riksdagen. I den meningen kan ibruktagningsförordningen jämföras med en proposition.

Men inte minst situationerna i 3 § 1 och 2 mom. kan ha utrikespolitiska dimensioner och en viss betydelse för försvarsmakten, understryker grundlagsutskottet. Därför är det motiverat att statsrådet samarbetar nära med republikens president när undantagsförhållanden kan bli aktuella.

Grundlagsutskottet behandlar i sitt utlåtande också riksdagens roll när det gäller den nya beredskapslagen. Utskottet konstaterar att konstitutionellt sett tillförsäkras riksdagen påverkningssamverkan i och med att det i vilket fall som helst i sista hand är riksdagen som utifrån förslaget beslutar om villkoren för att införa förordningen och innehållet i och giltighetstiden för den.

Regeringen föreslår i propositionen att riksdagens rätt till efterkontroll ska avskaffas. Grundlagsutskottet anser det lämpligt att riksdagen ges rätt att precis som enligt den gällande beredskapslagen omedelbart kontrollera att enskilda förordningar som utfärdas med stöd av beredskapslagen är korrekta, nödvändiga och proportionella.

Även utrikesutskottet håller för att statsrådet och presidenten behöver samarbeta närmare när beslut ska fattas om att ta i bruk befogenheter enligt beredskapslagen. Dessutom påpekar utskottet att 6 § om samverkan lämnar rum för tolk-

ning huruvida samråd mellan statsrådet och republikens president är ett villkor för att kunna konstatera att undantagsförhållanden råder.

Sammantaget sett anser försvarsutskottet propositionens förslag till ibruktagningsförfarande vara ändamålsenligt. Befogenheterna i den föreslagna lagen gäller mestadels reglering och liknande befogenheter som internt berör företag och privatpersoner. Det innebär inte i första hand att leda utrikespolitiken eller att vara överbefälhavare för försvarsmakten.

Nära kontakter mellan statsrådet och republikens president är enligt utskottets mening ett måste när det blir aktuellt att konstatera att undantagsförhållanden enligt beredskapslagen råder. Snabba beslut i en krissituation kräver att beslutsförfarandet är tydligt och samstämt. Att spjälka upp förfarandet exempelvis efter typ av undantagsförhållanden faller sig därför inte naturligt, menar utskottet.

Formerna för kontakterna mellan statsrådet och republikens president kan enligt utskottets mening variera beroende på situationens art och angelägenhetsgrad. Försvarsutskottet ansluter sig till grundlagsutskottets konstaterande att särskilt undantagsförhållandena i 3 § 1 och 2 punkten bör behandlas på ett gemensamt möte för utrikes- och säkerhetspolitiska utskottet, republikens president och de viktigaste ministrarna. Men vid stora olyckor som kräver snabba beslut kan det räcka med kontakter under friare former.

Enligt utformningen av 6 § och utfrågade experter är det statsrådets hållning som avgör om statsrådet och republikens president eventuellt är oense om huruvida beredskapslagen ska tas i bruk eller inte. Utskottet håller emellertid för högst osannolikt att statsrådets och presidentens åsikter om det nödvändiga att ta i bruk befogenheter enligt beredskapslagen skulle gå i sär i en allvarlig krissituation som utgör villkor för att aktivera lagen.

Övriga av grundlagsutskottet uttalade synpunkter på propositionen

Grundlagsutskottet pekar i sitt utförliga utlåtande på en lång rad bestämmelser som behöver ändras och går närmare in på dem i detaljmoti-

ven. Utskottet framhåller bl.a. att befogenheterna i den nya lagen är mer exakta än i den gällande, men att det i krissituationer behövs en rad olika åtgärder och det kanske inte går att undvika att den lagstiftning som ska förutse dem blir både generellt formulerad och flexibel. Följaktligen grundar sig förslaget fortfarande i allt väsentligt på statsrådets befogenheter att utfärda förordningar. Flera av dem gäller eller tangerar de grundlagsskyddade grundläggande fri- och rättigheterna.

Bedömningen av rätten att utöva befogenheterna i de fall som avses i 3 § 1 och 2 punkten grundar sig på 23 § i grundlagen, konstaterar grundlagsutskottet. Den lagen föreskriver att det genom lag kan införas sådana tillfälliga undantag från de grundläggande fri- och rättigheterna som är förenliga med Finlands internationella förpliktelser i fråga om de mänskliga rättigheterna och som är nödvändiga om Finland blir utsatt för ett väpnat angrepp eller om det råder undantagsförhållanden som hotar nationen och som är så allvarliga att de enligt lag kan jämföras med ett sådant angrepp. Utskottet konstaterar dessutom att definitionerna i 3 § 1 och 2 punkten ligger i linje med begreppet allmänt nödläge enligt artikel 15 i Europakonventionen och artikel 4 i internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter som tillåter att konventionsstaterna gör avvikelser från skyldigheterna i konventionerna. Däremot måste de bemyndiganden att utfärda förordning som är avsedda att tillämpas i undantagsförhållanden enligt 3 § 3 och 4 punkten särskilt bedömas med avseende på kravet att begränsningar i de grundläggande fri- och rättigheterna måste föreskrivas genom lag och kravet på att begränsningarna ska vara exakta och noga avgränsade.

Bemyndigandebestämmelserna i den föreslagna lagen uppfyller enligt grundlagsutskottet inte i allt väsentligt kraven i grundlagen på att undantag från grundlagen ska regleras i lag och att bestämmelserna ska vara exakta och noga avgränsade. Dessutom innehåller förslaget ett flertal bemyndiganden att utfärda förordning som strider mot grundlagens krav på bestämmelser i lag. Grundlagsutskottet framhåller att lagförsla-

get bör ändras så mycket att konflikterna med grundlagen är så få som möjligt.

Grundlagsutskottet ser ingen anledning att försöka göra en uttömmande bedömning av alla bemyndiganden att utfärda förordning i relation till grundlagskravet på bestämmelser genom lag. Det är inte heller nödvändigt eftersom utskottet i vilket fall som helst anser att lagförslaget bör behandlas i grundlagsordning uttryckligen på grund av de många bemyndigandena att utfärda förordning som är för öppna i relation till grundlagen. Utskottet bedömer att inget talar för att lagen bör förklaras brådskande och föreslår följaktligen att lagförslag 1 behandlas i den ordning 73 § 1 mom. i grundlagen föreskriver.

Grundlagsutskottets ändringskrav gäller inte bara beredskapslagen utan också riksdagens arbetsordning. Under undantagsförhållanden tillämpas regeringens proposition till riksdagen med förslag till tilläggsbudget enligt 88 § redan innan riksdagen har beslutat om tilläggsbudgeten, förutsatt att riksdagen ger sitt samtycke. Utskottet anser att riksdagens arbetsordning behöver ändras till följd av denna bestämmelse.

Fackutskottens iakttagelser om propositionen

Utom grundlagsutskottet har tio andra fackutskott lämnat utlåtande om propositionen utifrån respektive ansvarsområde. Alla fackutskott anser det bra med tanke på sin egen sektor att beredskapslagen ses över och bestämmelserna om myndigheternas befogenheter uppdateras. I utlåtandena poängteras att proportionalitets- och nödvändighetsprincipen måste styra beredskapslagen. Lagen får tillämpas endast om myndigheterna inte kan få kontroll över situationen med normala befogenheter. Det är också viktigt att den pågående reformen av lokal- och regionalförvaltningen tar hänsyn till att ansvarsfördelningen mellan olika förvaltningsnivåer måste läggas fast klart och tydligt med tanke på undantagsförhållanden. Detta är en aspekt värd att beakta, menar försvarsutskottet.

Förvaltningsutskottet anser totalreformen av beredskapslagen i högsta grad behövlig. Som minus noteras att den nuvarande lagens bestämmelser om särskilda befogenheter som gäller

kommunalförvaltningen och som medger undantag från bestämmelserna om beslutsfattande i kommunallagen saknas i förslaget. Experter som försvarsutskottet hört har påtalat samma sak. Försvarsutskottet anser det nödvändigt att den nya beredskapslagen kompletteras med bestämmelser om hur den kommunala förvaltningen ska ordnas under undantagsförhållanden.

Social- och hälsovårdsutskottet koncentrerar sig i sitt utlåtande på den sociala tryggheten och tryggande av vård och omsorg. Utskottet påpekar att det är nödvändigt att smittsamma sjukdomar nämns, eftersom det finns situationer då befogenheterna i speciallagstiftning inte räcker till för att trygga befolkningens hälsa och välfärd. Men det är trots allt befogat att beredskapslagen har ett avgränsat tillämpningsområde och att man framöver gör en bedömning av om det räcker med vanlig lagstiftning för att förhindra att smittsamma sjukdomar sprids.

Kommunikationsutskottet poängterar i sitt utlåtande att lagförslaget måste behandlas med full insikt om vilken genomgripande roll informations- och kommunikationssystemen spelar för hela det finländska samhällets dagliga funktion. Ett angrepp eller allvarligt hot om angrepp mot själva informations- och kommunikationssystemen, ett apparat- eller programmeringsfel, en total nedläggning av underhållet eller t.o.m. en ren olycka som drabbar systemen kan i värsta fall leda till undantagsförhållanden. Försvarsutskottet instämmer i denna bedömning.

Kommunikationsutskottet framhåller också att nästan alla vitala samhällsfunktioner är beroende av en fungerande informations- och kommunikationsinfrastruktur. Särskilt när det är själva informations- och kommunikationssystemen som drabbas, kan det räcka alltför länge att ta i bruk befogenheter enligt beredskapslagen. Förberedelser för undantagsförhållanden måste göras redan under normala förhållanden inom ramen för lagstiftningen för normala förhållanden. Försvarsutskottet ser det som angeläget att man inom kommunikationsministeriets behörighetsområde utvecklar lagstiftningen för normala förhållanden för att säkerställa att informations- och kommunikationssystemen fungerar.

Ekonomiutskottet tar i sitt utlåtande fasta på bl.a. hur finansmarknaden ska tryggas under undantagsförhållanden för att produktionen och distributionen av nyttigheter och energiförsörjningen ska säkerställas. Utskottet poängterar att det med tanke på försörjningstryggheten i princip är viktigare att bedöma vilka effekter en störning får för samhället än att avgöra vad som är källan eller skälet till en störning. Försvarsutskottet är av samma åsikt. Vad gäller Europeiska centralbanken konstaterar ekonomiutskottet att dess roll beaktats i adekvat utsträckning i propositionen.

Jord- och skogsbruksutskottet påpekar i sitt utlåtande att inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde regleras exceptionella situationer i anknytning till djurs eller växters hälsa eller livsmedelshygien i lagen om djursjukdomar, lagen om bekämpande av djursjukdomar som med lätthet sprida sig och lagen om skydd för växters sundhet. I de här delarna är lagstiftningen heltäckande och det finns ingenting som talar för att bestämmelser om exceptionella situationer behöver tas in i beredskapslagen.

Frågor som kulturutskottet behandlar i sitt utlåtande är hur undervisningen och forskningen ska tryggas under undantagsförhållanden, psykisk kriställighet och hur den kulturella egendomen ska värnas. Det är enligt utskottet nödvändigt att trygga undervisningsanordnarens ekonomiska möjligheter att ordna undervisning i det fall att elever eller studerande har förflyttats från en ort till en annan i större omfattning. Utskottet framhåller vidare att lagstiftningen bör bidra till att upprätthålla den psykiska kriställigheten och att det behövs adekvat och tillförlitlig information om detta. Synpunkterna i utlåtandet är enligt försvarsutskottets mening värdefulla.

Lagutskottet koncentrerar sig i sitt utlåtande på de förslag i propositionen som gäller rättskydd och ändringssökande. Utskottet känner särskild oro för hur förvaltningsdomstolarna ska kunna arbeta under undantagsförhållanden. Denna oro är helt befogad, menar försvarsutskottet. Miljöutskottet anser att reformen av beredskapslagen svarar mot gällande bestämmelser på de

punkter som hänför sig till utskottets ansvarsområde, men att den i alla fall behövs för att den gör det möjligt att trygga nödvändigt byggande och att hysa in befolkningen under undantagsförhållanden. Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet fokuserar i sitt utlåtande på arbetsrättsliga bestämmelser. Försvarsutskottet har vägt in de framförda åsikterna i detaljmotiven till betänkandet.

Detaljmotivering

1. Beredskapslag

3 §. *Definition av undantagsförhållanden.* Utskottet föreslår att 3 § 4 punkten delas upp i två delar för att det tekniskt ska vara lättare att inskränka bemyndigandebestämmelsernas räckvidd. Paragrafens 4 punkt gäller synnerligen allvarliga storolyckor och förhållandena omedelbart efter dem medan 5 punkten innehåller en definition på undantagsförhållanden som avser en pandemi som till sina verkningar kan jämföras med en synnerligen allvarlig storolycka.

4 §. *Principer för utövande av befogenheter.* Grundlagsutskottet påpekar i sitt utlåtande att 1 mom. behöver kompletteras med nödvändigheten av att utöva befogenheter. Försvarsutskottet föreslår en sådan komplettering.

5 §. *Förhållande till internationella förpliktelser.* Enligt grundlagsutskottet bör 5 § i beredskapslagen kompletteras med liknande bestämmelser om att underrätta om undantagsförhållanden som de som ingår i 2 § 2 mom. i lagen om försvarstillstånd. Bestämmelsen ska avse undantagsförhållanden enligt 3 § 1 och 2 punkten då det är tillåtet att göra avvikelser från rättigheterna i konventionerna om de mänskliga rättigheterna. Försvarsutskottet föreslår att en sådan bestämmelse tas in i ett nytt 2 mom. i 5 §.

10 §. *Efterhandskontroll (ny).* Den föreslagna beredskapslagen saknar bestämmelser om riksdagens rätt till efterkontroll, vilket betyder att

förordningar om befogenheter i beredskapslagen inte längre ska föreläggas riksdagen. Grundlagsutskottet anser att lagen bör få en liknande bestämmelse som 6 § i den gällande lagen om riksdagens rätt att kontrollera förordningar i efterhand. Försvarsutskottet föreslår att 2 kap. om beslut om ibruktagande av befogenheter kompletteras med en ny 10 § om riksdagens rätt till efterkontroll.

15 (14) §. *Åtgärder som gäller finansiella instrument och betalningsmedel.* Grundlagsutskottet påpekar i sitt utlåtande att det i 4 mom. relateras till förordningar som får utfärdas med stöd av 1 mom. i samma paragraf. Men det momentet innehåller inget sådant bemyndigande. Försvarsutskottet föreslår att 4 mom. stryks.

16 (15) §. *Undantag från utförselförbudet, hemtagningsskyldighet och förbudet mot valuta-transaktioner med valuta-utlåningar.* Till följd av att paragrafnumreringen ändrats föreslår utskottet ändringar i paragrafhänvisningarna.

17 (16) §. *Begränsning av mottagande av tillgångar, kreditgivning och placeringsverksamhet.* Med hänvisning till utlåtandet från grundlagsutskottet föreslår försvarsutskottet att 1 mom. begränsas så att åtgärder som nämns i momentet endast får vidtas under undantagsförhållanden enligt 3 § 1—3 punkten. Bestämmelsen tillämpas därmed inte vid pandemier och storolyckor.

Utskottet föreslår i 3 mom. att de finska namnen Rahoitustarkastus och Vakuutusvalvontavirasto ersätts med det nya organisationsnamnet Finanssivalvonta. I den svenska texten stryks Försäkringsinspektionen.

19 (18) §. *Begränsning av värdepappersverksamhet.* Med hänvisning till utlåtandet från grundlagsutskottet föreslår försvarsutskottet att 1 mom. begränsas till att endast gälla undantagsförhållanden enligt 3 § 1—3 punkten. Dessutom föreslår utskottet att organisationsnamnet Finansinspektionen ska användas i 2 mom.

20 (19) §. *Begränsning av betalningsrörelsen.* Med hänvisning till utlåtandet från grundlagsutskottet föreslår försvarsutskottet en liknande begränsning i 20 § som i 17 och 19 §. Utskottet föreslår att bestämmelsen ska gälla endast undantagsförhållanden som avses i 1—3 punkten. I 3 mom. föreslår utskottet i den finska texten organisationsnamnet Finanssivalvonta.

21 (20) §. *Undantag från soliditetskraven.* Utskottet föreslår i 2 mom. organisationsnamnet Finanssivalvonta. I den svenska texten stryks endast namnet Försäkringsinspektionen.

22 (21) §. *Undantag från kraven på ersättningsfonder.* Utskottet föreslår det finska organisationsnamnet Finanssivalvonta i 2 mom. Ändringen påverkar inte den svenska texten.

23 (22) §. *Undantag som gäller konkurs, lividation, bokföring och bokslut.* Utskottet föreslår det finska organisationsnamnet Finanssivalvonta i 4 mom. I den svenska texten stryks Försäkringsinspektionen.

24 (23) §. *Undantag från krav som gäller pensionsansvar och ansvarsskuld samt täckningen av dem.* Utskottet föreslår att organisationsnamnet Finansinspektionen ska användas i 2 mom.

25 (24) §. *Undantag från villkoren i liv- och skadeförsäkringsavtal.* Utskottet föreslår att organisationsnamnet Finansinspektionen ska användas i 1 mom. 5 punkten.

26 (25) §. *Förbud mot versamhetsarrangemang och flyttning av hemort.* Utskottet föreslår det finska organisationsnamnet Finanssivalvonta. I den svenska texten stryks Försäkringsinspektionen.

27 (26) §. *Utlåtande av Europeiska centralbanken.* Till följd av att paragrafnumreringen ändrats föreslår utskottet ändringar i paragrafhänvisningarna.

28 (27) §. *Definitioner som gäller produktionen och distributionen av nyttigheter.* I 1 punkten i den föreslagna 27 § hänvisas det till lagen om finansiering av landsbygdsnäringar (329/1999). Utskottet föreslår att det i stället ska hänvisas till lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006). För att bestämmelsen i sak ska svara mot förslaget i propositionen bör där också nämnas skogsbruk.

29 (28) §. *Övervaknings- och upplysningsskyldighet.* Utskottet föreslår utifrån grundlagsutskottets utlåtande att paragrafens räckvidd begränsas genom att storolyckor och pandemier utesluts.

Dessutom föreslår utskottet vissa tekniska ändringar i 1 mom. till följd av ändringar i lagstiftningen. Lagen om anordnande av konsumentrådgivning i kommunerna (72/1992) har upphävts genom lagen om konsumentrådgivning (800/2008). Enligt den nya lagen är det Konsumentverket som svarar för den allmänna ledningen, styrningen och tillsynen av konsumentrådgivningen. Konsumentrådgivningen är anförtrodd magistraterna på så sätt att det genom förordning av finansministeriet kan föreskrivas att konsumentrådgivningen ska skötas av vissa magistrater, med undantag av landskapet Åland. Den uppgift som i 29 § givits länsstyrelserna övertogs den 1 januari 2010 av regionförvaltningsverken (lag om regionförvaltningsverken 896/2009).

31 § (30 §) *Styrning och reglering av gårdsbrukets primärproduktion.* Utskottet föreslår en sådan teknisk ändring i paragrafen att "gårdsbruksidkare" ersätts med "primärproducenter inom gårdsbruk" i 1—3 mom.

32 (31) §. *Reglering av minuthandeln.* Utskottet föreslår med hänvisning till utlåtandet från grundlagsutskottet att 1 mom. begränsas till att gälla endast undantagsförhållanden enligt 3 § 1—3 punkten. Dessutom föreslår utskottet en teknisk ändring till följd av vissa lagar som trädde i kraft den 1 januari 2010 (lag om regionförvaltningsverken och lag om närings-, trafik- och miljöcentralerna 897/2009).

33 (32) §. *Reglering av annan handel.* Utskottet föreslår med hänvisning till utlåtandet från grundlagsutskottet att 1 mom. begränsas till att gälla endast undantagsförhållanden enligt 3 § 1—3 punkten. Dessutom föreslår utskottet benämningen närings-, trafik- och miljöcentraler i 2 mom.

34 (33) §. *Reglering av industriproduktionen.* Utskottet föreslår med hänvisning till utlåtandet från grundlagsutskottet att 1 mom. begränsas till att gälla endast undantagsförhållanden enligt 3 § 1—3 punkten. Dessutom föreslår utskottet benämningen närings-, trafik- och miljöcentraler i 2 mom.

36 (35) § *Begränsning av elförbrukningen.* Utskottet föreslår med hänvisning till utlåtandet från grundlagsutskottet att 1 mom. begränsas till att gälla endast undantagsförhållanden enligt 3 § 1—3 punkten.

37 (36) §. *Elförbrukningskvoter.* Utskottet föreslår med hänvisning till utlåtandet från grundlagsutskottet att 1 mom. begränsas till att gälla endast undantagsförhållanden enligt 3 § 1—3 punkten.

38 (37) §. *Överskridningsavgift vid elförbrukning.* Utskottet föreslår benämningen närings-, trafik- och miljöcentraler i 2 och 3 mom.

39 (38) §. *Elleveransavbrott.* Utskottet föreslår med hänvisning till utlåtandet från grundlagsutskottet att 1 mom. begränsas till att gälla endast undantagsförhållanden enligt 3 § 1—3 punkten.

41 (40) §. *Reglering av brännolja för uppvärmning.* Grundlagsutskottet konstaterar att 40 § 2 mom. saknar styrande kriterier för befogenheten att utfärda förordning. Den öppna befogenheten för ministeriet uppfyller inte kraven i 80 § 1 mom. i grundlagen. Den föreslagna bestämmelsen måste följaktligen preciseras, menar grundlagsutskottet. Försvarsutskottet föreslår att 2 mom. omformuleras så att närings-, trafik- och miljöcentralen på ansökan kan bevilja tillstånd att överskrida förbrukningskvoten för brännolja

för uppvärmning, om det är nödvändigt för att garantera befolkningens hälsa eller säkerhet. Dessutom föreslår utskottet benämningen närings-, trafik- och miljöcentral i 4 mom.

42 (41) §. *Begränsningar av användningen av naturgas.* Utskottet föreslår benämningen närings-, trafik- och miljöcentral i 2 och 3 mom.

43 (42) §. *Prisreglering.* Till följd av att paragrafnumreringen ändrats föreslår utskottet ändringar i paragrafhänvisningarna.

45 (44) §. *Tryggande av virkes- och torvtillgången.* Utskottet föreslår benämningen närings-, trafik- och miljöcentral i 1 och 2 mom.

47 (46) §. *Tillstånd att inleda eller fortsätta byggnad.* Till följd av att paragrafnumreringen ändrats föreslår utskottet ändringar i paragrafhänvisningarna.

49 (48) §. *Beviljande av inlednings- och fortsättningsstillstånd samt inköpstillstånd.* Utskottet föreslår benämningen närings-, trafik- och miljöcentral i 1 mom.

51 (50) §. *Myndighet som reglerar bostadsbeståndet.* Till följd av att paragrafnumreringen ändrats föreslår utskottet ändringar i paragrafhänvisningarna.

54 (53) §. *Förfarande vid uthyrning av bostad och inhysning.* Till följd av att paragrafnumreringen ändrats föreslår utskottet ändringar i paragrafhänvisningarna.

56 (55) §. *Ändringar av lagstadgade försäkringar och förmåner.* För att det inte ska uppstå grupper som kommer i kläm måste det entydigt framgå av bestämmelserna i 8 kap. att alla bidragstagare har tryggt tillgång till oundgänglig försörjning — i praktiken minst det bidrag som enligt 56 § 3 mom. är en sista utväg — under den tid då andra förmåner inte betalas ut eller utbetalningen har skjutits fram, påpekar grundlagsutskottet i sitt utlåtande. Lagförslaget måste preciseras enligt detta även om det be-

handlas i grundlagsordning av andra orsaker. Försvarsutskottet föreslår att kravet tillmötesgås i 58 §.

Grundlagsutskottet konstaterar vidare i sitt utlåtande att det vid undantagsförhållanden som avses i 3 § 4 punkten inte är motiverat att ta till de föreslagna försämringarna av den sociala tryggheten. Därför anser utskottet att bemyndigandena i 8 kap. bara bör gälla de undantagsförhållanden som 3 § 1—3 punkten avser. Försvarsutskottet föreslår en sådan begränsning i 56 §.

57 (56) §. Ändringar av socialbidrag. Utskottet föreslår att 1 mom. begränsas till att gälla endast undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten. Dessutom föreslår utskottet att 3 mom. slopas och att texten flyttas över till 58 § 1 mom.

58 (57) §. Utbetalning av förmåner. Utskottet föreslår med anledning av grundlagsutskottets utlåtande ett tillägg till 1 mom. om att man till förmånstagare enligt 56 och 57 § under den tid förmånen är nedsatt eller utbetalningen av den avbrutits eller skjutits upp ska betala utkomststöd till ett sådant belopp att det sammanräknat med personens eller familjens övriga inkomster ger ett disponibelt belopp som motsvarar åtminstone utkomststödet grunddel och täcker de nödvändiga utgifterna för boende samt hälso- och sjukvård.

59 (58) §. Befrielse från påföljder för försenad betalning. Till följd av att paragrafnumreringen ändrats föreslår utskottet ändringar i paragrafhänvisningarna.

60 (59) §. Åtgärder avseende kommunikationsnät och kommunikationstjänster. Grundlagsutskottet menar att befogenheterna måste preciseras väsentligt i paragrafen. Dessutom anser utskottet att undantagsförhållanden enligt 3 § 4 punkten bör strykas i tillämpningsområdet för 9 kap. Försvarsutskottet föreslår att 60 § 1 mom. begränsas till att gälla undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten. Vidare föreslår utskottet att "för tryggnad av samhällets vitala funktioner" ersätts med den exaktare formuleringen "för att avvärja datasäkerhetshot mot de

elektroniska data- och kommunikationssystemen".

61 (60) §. Åtgärder som avser radiofrekvenser. Grundlagsutskottet påpekar att paragrafen har ospecifika formuleringar om de elektroniska data och kommunikationssystemens funktion. Förslaget måste enligt utskottets mening kompletteras t.ex. med formuleringarna i propositionsmotiven för att lagförslaget ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning på denna punkt. Utskottet ser det också angeläget att syftet i 61 § preciseras på grund av den bestämmelse som tillåter att radiotillstånd återkallas.

Försvarsutskottet föreslår med anledning av utlåtandet från grundlagsutskottet att "för tryggnad av samhällets vitala funktioner" ersätts med "för att säkerställa en störningsfri kommunikation som är nödvändig för att trygga det militära försvaret av Finland och landets territoriella integritet och upprätthålla allmän ordning och säkerhet". Syftet med bestämmelsen är att säkerställa en tekniskt störningsfri elektronisk kommunikation och se till att försvarsmakten och andra säkerhetsmyndigheter får de ytterligare frekvenser de eventuellt behöver. Dessutom föreslår utskottet att paragrafen begränsas till att endast gälla undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten.

62 (61) §. Åtgärder i anslutning till dataskydd. Utskottet föreslår samma formulering som i 60 §, dvs. "för att avvärja datasäkerhetshot mot de elektroniska data- och kommunikationssystemen". Vidare föreslår utskottet att paragrafen begränsas till att endast gälla undantagsförhållanden enligt 3 § 1—3 punkten.

63 (62) §. Allmän överlåtelseskyldighet i fråga om nyttjanderätten till datasystem. Utskottet föreslår att paragrafen begränsas till att gälla endast undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten. Dessutom anser grundlagsutskottet att bestämmelsen måste preciseras för att bara gälla överlåtelse av program eller rätt att använda utrustning. Annars kan förslaget inte behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Försvarsutskottet föreslår att en sådan precisering i paragrafen.

64 (63) §. *Åtgärder som avser postverksamhet.* Utskottet föreslår att 1 mom. begränsas till att gälla endast undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten.

65 (64) §. *Tekniska bestämmelser som gäller elektronisk kommunikation och postverksamhet.* Till följd av att paragrafnumreringen ändrats föreslår utskottet ändringar i paragrafhänvisningarna.

66 (65) §. *Beredskapsenheten för datasystemsbranschen samt dess uppgifter.* Utskottet föreslår att 1 mom. begränsas till att gälla endast undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten. Vidare föreslår utskottet vissa tekniska följdändringar med anledning av att lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna trätt i kraft.

67 (66) §. *Reglering av flytande bränslen i trafiken.* Till följd av att paragrafnumreringen ändrats föreslår utskottet ändringar i paragrafhänvisningarna.

69 (68) §. *Regleringsmyndigheter för flytande vägtrafikbränslen.* Utskottet föreslår vissa tekniska ändringar till följd av den lag om närings-, trafik- och miljöcentralerna och de ändringar i polisförvaltningslagen som trädde i kraft den 1 januari 2010. Bemyndigandet att utfärda förordning i 2 mom. föreslås bli kompletterat med ett bemyndigande att utfärda bestämmelser om inrättandet av och organisationen, arbetsfördelningen och uppgifterna i enheterna. Tillägget är nödvändigt bl.a. på grund av ändringar som gjorts i lagstiftningen.

70 (69) §. *Användningstillstånd för flytande bränsle.* Utskottet föreslår vissa tekniska följdändringar med anledning av den lag om närings-, trafik- och miljöcentraler som trädde i kraft den 1 januari 2010.

71 (70) §. *Inköpstillstånd för flytande bränsle.* Utskottet föreslår dels vissa tekniska ändringar i paragrafen till följd av ändringar i polisförvalt-

ningslagen, dels en ändring av paragrafhänvisningarna i 1 mom.

72 (71) §. *Begränsande av verksamheten vid bränsleförsäljningsställen.* Till följd av att paragrafnumreringen ändrats föreslår utskottet ändringar i paragrafhänvisningarna.

73 (72) §. *Uppgifterna för regleringsmyndigheterna för flytande vägtrafikbränslen.* Utskottet föreslår vissa tekniska ändringar till följd av den lag om närings-, trafik- och miljöcentralerna och de ändringar i polisförvaltningslagen som trädde i kraft den 1 januari 2010.

Till följd av att paragrafnumreringen ändrats föreslår utskottet dessutom en ändring i paragrafhänvisningen.

74 (73) §. *Vägtransportmyndigheterna.* Utskottet föreslår vissa tekniska ändringar med anledning av den lag om närings-, trafik- och miljöcentraler som trädde i kraft den 1 januari 2010.

Till följd av att paragrafnumreringen ändrats föreslår utskottet en ändring av paragrafhänvisningen i 1 mom.

75 (74) §. *Vägtransporter och styrning av dem under undantagsförhållanden.* Utskottet föreslår att 3 mom. också ska gälla pandemier. En pandemi kan leda till att myndigheterna tvingas ingripa i trafikarrangemangen för att nödvändiga transporter och behövlig trafik ska fortsätta löpa. Utskottet föreslår också att uttrycket "vägtrafikmyndigheter" som förekommer i 74 § ska användas i 3 mom.

76 (75) §. *Begränsning av vägtrafiken.* Till följd av att paragrafnumreringen ändrats föreslår utskottet en ändring av paragrafhänvisningen.

79 (78) §. *Tryggande av sjötransporter.* Utskottet föreslår vissa tekniska följdändringar i 1—4 mom. med anledning av att en lag om Trafikverket (862/2009) och en lag om Trafiksäkerhetsverket (863/2009) trätt i kraft. I och med lagändringarna delades Sjöfartsverkets uppgifter upp i tre delar den 1 januari 2010. Merparten av upp-

gifterna överfördes på Trafikverket och Trafiksäkerhetsverket. Utskottet föreslår också att 79 § 2 mom. kompletteras med en bestämmelse om Trafikverkets skyldighet att höra Trafiksäkerhetsverket.

80 (79) §. *Reglering av bränslen för sjöfarten och annan sjötrafik.* Utskottet föreslår vissa tekniska följdändringar med anledning av att en lag om Trafikverket (862/2009) och en lag om Trafiksäkerhetsverket (863/2009) trätt i kraft.

81 (80) §. *Tryggande av lufttransporter.* Utskottet föreslår en namnkorrigering i 1 och 2 mom. med anledning av att Luftfartsförvaltningens uppgifter den 1 januari i år överfördes på Trafiksäkerhetsverket.

82 (81) §. *Reglering av flytande bränslen för flygtrafiken samt av reservdelar och förnödenheter.* Utskottet föreslår vissa tekniska namnkorrigeringar i paragrafen.

83 (82) §. *Ordnanande av järnvägstransporter under undantagsförhållanden.* Utskottet föreslår en teknisk ändring i 3 mom. till följd av att Trafikverket från årets början övertagit Banförvaltningscentralens uppgifter. Dessutom föreslår utskottet en omformulering av 3 mom. för att där inte ska hänvisas till järnvägslagen (555/2006) som håller på att ses över.

84 (83) §. *Brådskanie evakueringstransporter.* Utskottet föreslår att bestämmelsen ändras genom att endast kommunikationsministeriet ges rätt att förordna om evakueringstransporter. Ändringen beror på omorganiseringar inom trafikförvaltningen. Dessutom föreslår utskottet att bestämmelsen ska vara tillämplig också vid pandemier då brådskanie evakueringstransporter kan vara nödvändiga.

86 (85) §. *Social- och hälsovårdsenheternas verksamhet.* Utskottet föreslår att 86—88 § om tryggande av social- och hälsovården även ska gälla pandemier. I sak motsvarar bestämmelserna förslagen i propositionen. Vidare föreslår ut-

skottet en teknisk ändring till följd av att lagen om regionförvaltningsmyndigheter trätt i kraft.

87 (86) §. *Annan styrning av hälsovården.* Utskottet föreslår en sådan precisering av paragrafen att den också inbegriper pandemier. Vidare konstaterar utskottet att eftersom en överväldigande majoritet av apoteken fått tillstånd av Läkemedelsverket att bedriva verksamhet, bör uttrycket "innehavare av apoteksrättigheter" bytas ut mot person med "rätt att bedriva apoteksverksamhet" som förekommer i den gällande läkemedelslagstiftningen.

88 (87) §. *Social- och hälsovårdstjänster samt hälsoskydd.* Utskottet föreslår en sådan precisering av paragrafen att den verksamhet som får bedrivas under undantagsförhållanden också gäller för pandemier.

90 (89) §. *Uppskjutande av utbetalning av statens utgifter.* Utskottet föreslår med anledning av utlåtandet från grundlagsutskottet att paragrafens tillämpningsområde inte ska sträcka sig till storolyckor och pandemier.

93 (92) §. *Avvikelser från anställningsvillkor.* Utskottet föreslår ett tillägg till 2 mom. för att bestämmelsen även ska kunna tillämpas vid pandemier. Verkningarna av en pandemi märks snabbast och konkretast inom vården och omsorgen. Dessutom är det ytterst viktigt att räddningsväsendet, larmcentralerna och polisen fungerar effektivt även under en pandemi. Materiellt sett motsvarar bestämmelsen förslaget i propositionen. Utskottet föreslår också att polisen tas in i 2 mom. såsom förvaltningsutskottet föreslagit.

94 (93) §. *Begränsning av uppsägningsrätten.* Utskottet anser det befogat att 4 mom. också blir tillämpligt vid pandemier. Materiellt sett motsvarar bestämmelsen förslaget i propositionen. Men utskottet föreslår att regleringen görs exaktare genom en precisering av syftet i 4 mom.

95 (94) §. *Arbetspliktiga.* Grundlagsutskottet anser att syftet med den allmänna arbetsplikten

måste preciseras. Förvarsutskottet föreslår följaktligen en precisering av syftet i 1 mom. Grundlagsutskottet påpekar vidare att arbetsplikten för personer som "annars är lämpad för uppgifter inom branschen" måste strykas i 2 mom. eller alternativt personkretsen begränsas. Dessutom måste lagen få bestämmelser om arbetspliktens varaktighet, menar grundlagsutskottet. Dessa bestämmelser måste vara så utformade att förordnandet bara kan ges för en relativt kort tid.

Förvarsutskottet föreslår att passusen om personer som annars är lämpliga för uppgifter inom branschen stryks i 2 mom. Vidare föreslår utskottet att arbetsförordnande inte får ges för längre än två veckor. Förordnandet kan förnyas en gång. Utskottet föreslår också att momentet ska kunna tillämpas även vid storolyckor och pandemier.

98 (97) §. *Begränsningar i fråga om arbetsförordnanden.* Utskottet föreslår utifrån förvaltningsutskottets utlåtande att 1 mom. 4 punkten kompletteras med personer som på förhand reserverats för kompletterande polisuppgifter.

100 (99) §. *Arbetspliktsförhållande.* Till följd av att paragrafnumreringen ändrats föreslår utskottet en ändring i paragrafhänvisningen.

101 (100) §. *Villkoren i arbetspliktsförhållande.* Utskottet föreslår att 1 mom. kompletteras med en passus om tjänstekollektiv som binder arbetsgivaren och 2 mom. med en passus om vad som överenskommit om arbetsavtals- och tjänsteförhållanden och arbete som utförs i enlighet med dem. Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet anser det påkallat att ta reda på om det finns behov att närmare reglera hur bestämmelserna om t.ex. lön, anställningsförmåner och intjänad semester ska tillämpas i ett arbetspliktsförhållande. För att tydliggöra rättsläget föreslår förvarsutskottet att 3 mom. preciseras och att paragrafen kompletteras med ett nytt 4 mom.

103 (102) §. *Arbetspliktsregistret.* Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet påpekar att det inte närmare framgår av lagförslaget eller motiven

för vilka ändamål man får använda de uppgifter om dem som arbetar inom social- och hälsovården som lämnas ut från arbetspliktsregistret, hurdant registret ska vara och när uppgifterna är tänkta att utplånas. Förvarsutskottet föreslår att 4 mom. preciseras så att det framgår för vilka ändamål uppgifter om personer inom hälso- och sjukvården får lämnas ut. Användningen av utlämnade uppgifter regleras i personuppgiftslagen (523/1999) och i eventuella specialbestämmelser som gäller mottagarna.

Vidare föreslår utskottet en del tekniska ändringar i 1, 3 och 4 mom. med anledning av att lagen om Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (669/2008) och lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna trätt i kraft. Till följd av att paragrafnumreringen ändrats föreslår utskottet dessutom en ändring i paragrafhänvisningen i 4 mom.

108 (ny) §. *Kommunalförvaltningen.* Utskottet föreslår utifrån förvaltningsutskottets förslag och den gällande beredskapslagen att 15 kap. kompletteras med en bestämmelse om den kommunala förvaltningen under undantagsförhållanden. Utskottet föreslår samtidigt att samkommunerna ska inkluderas i bestämmelsen.

109 (107) §. *Undervisning och utbildning.* Utskottet föreslår att även pandemier ska omfattas av bestämmelsen. Därmed skulle bestämmelsen i sak motsvara förslaget i propositionen.

Kulturutskottet framhåller i sitt utlåtande att tidsfristen på ett halvt år i 2 mom. för att anordna studentexamen sannolikt är för kort för att beredskapen att anordna nästa provomgång ska vara god. Förvarsutskottet föreslår att momentet preciseras i enlighet med kulturutskottets förslag. Kulturutskottet lyfter också fram nödvändigheten av att trygga undervisningsanordnarens ekonomiska möjligheter att ordna undervisning i det fall att elever eller studerande har förflyttats från en ort till en annan. På denna punkt föreslår förvarsutskottet inte någon ändring i bestämmelsen, eftersom 3 mom. tillåter att statsandelarna höjs eller sänks om ansvaret att ordna undervisning förändras under undantagsförhål-

landen. Till följd av att paragrafnumreringen ändrats föreslår utskottet även att paragrafhänvisningen i 1 mom. ändras.

116 (114) §. Befolkningsskyddsplikt. Grundlagsutskottet anser att arbetspliktens varaktighet måste begränsas. Bestämmelserna bör enligt utskottet vara så utformade att förordnandet bara kan ges för en relativt kort tid. Försvarsutskottet föreslår att befolkningsskyddsplikten tidsbegränsas i 2 mom. till två veckor åt gången. Förordnandet kan förnyas en gång.

Utskottet vill emellertid påpeka att denna tidsmässiga begränsning endast gäller befolkningsskyddsplikt under undantagsförhållanden som avses i 3 § 4 punkten. Under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten tillåter 23 § i grundlagen att undantag görs från de grundläggande fri- och rättigheterna. Därför är det enligt utskottet inte nödvändigt att tidsbegränsa plikten under de omständigheterna.

Förordnandet att delta i befolkningsskyddsuppgifter under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten utfärdas under liknande förhållanden som förordnande att delta i extra tjänstgöring eller tjänstgöring under mobilisering. Om Finland utsätts för en väpnad attack eller hot om ett sådant uppstår en situation där det i praktiken inte går att byta ut personer som utsetts till befolkningsskyddsuppgifter med 2–4 veckors mellanrum. De uppgifter som personer kan förordnas till kräver förhandsutbildning och introduktion. Dessutom leder kravet på kort varaktighet till att man blir tvungen att reservera betydligt fler personer än i dagsläget.

Till följd av att paragrafnumreringen ändrats föreslår utskottet dessutom att paragrafhänvisningarna i 2 mom. ändras.

118 (116) §. Begränsningar i rörelsefriheten och vistelsebegränsningar för skyddande av befolkningen. Utskottet föreslår att även pandemier ska omfattas av bestämmelsen.

122 (120) §. Ordande av försörjning av förflyttad befolkning. Till följd av att paragrafnumreringen ändrats föreslår utskottet att paragrafhänvisningen ändras.

126 (124) §. Skyldighet att offentliggöra meddelanden. Med hänvisning till utlåtandet från förvaltningsutskottet föreslår försvarsutskottet att paragrafen kompletteras med polisens meddelanden. Dessutom föreslår utskottet en del tekniska ändringar till följd av lagar som trädde i kraft den 1 januari 2010 (lagen om regionförvaltningsverken och lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna).

127 (125) §. Begränsning av överlåtelseskyldighet i fråga om förråd. Utskottet föreslår att terminologin ändras och att det i paragrafen talas om "primärproducenter inom gårdsbruk" och "gårdsbrukets primärproduktion".

128 (126) §. Ersättning för överföring av äganderätt eller nyttjanderätt. Till följd av att paragrafnumreringen ändrats föreslår utskottet att paragrafhänvisningarna ändras.

131 (129) §. Rättelseyrkande angående reglering av flytande trafikbränslen. Utskottet föreslår en teknisk följdändring med anledning av de ändringar som gjorts i polisförvaltningslagen.

Till följd av att paragrafnumreringen ändrats föreslår utskottet att paragrafhänvisningarna ändras.

133 (131) §. Beredskapslagsförseelse. Till följd av att paragrafnumreringen ändrats föreslår utskottet att paragrafhänvisningarna ändras.

4. Lag om ändring av 13 a § i lagen om utländska kreditinstituts och finansiella instituts verksamhet i Finland

Finansinspektionen (FI) är en ny myndighet med ansvar för finans- och försäkrings tillsynen som den 1 januari 2009 tog över de flesta uppgifterna från de tidigare tillsynsmyndigheterna Finansinspektionen och Försäkringsinspektionen. Utskottet föreslår organisationsnamnet Finanssi-valvonta i den finska version av 13 a § 1, 2 och 4 mom. Ändringen påverkar inte den svenska texten.

5. Lag om ändring av 13 a § i lagen om värdeandelssystemet

Propositionen innehåller ett förslag till lag om ändring av 13 a § i lagen om värdeandelssystemet. Kontentan av förslaget är att värdepapperscentralen ska ha tillräckligt omfattande informationssystem i Finland för att uppgifterna i värdeandelsregistret ska kunna förvaras så störningsfritt som möjligt under undantagsförhållanden.

Efter att regeringen lämnat propositionen med förslag till beredskapslag har integrationsutvecklingen på EU:s värdepappersmarknad tagit fart och fortsatt accelerera. Därmed håller den föreslagna 13 a § på att bli alltför sträng. Till hundra procent nationella förvarings-, clearing- och leveranssystem försvagar aktörernas förmåga och lust att bedriva gränsöverskridande handel inom EU. Dessutom befinner sig maskinvaruplattformen för vissa europeiska system överhuvudtaget inte i Finland. Utifrån erhållen utredning föreslår utskottet att utöver huvud- eller reservsystem ska som i Finland befintliga adekvata informationssystem också kunna betraktas adekvata arrangemang i Finland som garanterar en oavbruten verksamhet. Utskottet föreslår att bestämmelsen omformuleras i enlighet härmed.

Enligt 13 a § 3 mom. kan Finansinspektionen meddela anvisningar om tillämpningen av 1 mom. Utskottet ser det som angeläget att myndigheterna kan gå ut med exaktare anvisningar, eftersom stora förändringar är att vänta under kommande år när det gäller den europeiska vär-

depappersregistreringen och clearing inom värdepappershandeln.

6. Lag om ändring av 79 och 81 § i värnpliktslagen

Utskottet föreslår en del tekniska ändringar i de föreslagna 79 och 81 § till följd av ändringar i beredskapslagen.

8. Lag om ändring av 13 och 23 § i lagen om Räddningsinstitutet

Utskottet föreslår en teknisk ändring i 23 § till följd av att paragrafnumreringen ändrats i beredskapslagen.

Lagstiftningsordning

I enlighet med grundlagsutskottets utlåtande föreslår försvarsutskottet att lagförslag 2—10 behandlas i vanlig lagstiftningsordning och att lagförslag 1 behandlas i enlighet med 73 § 1 mom. i grundlagen.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslag 2, 3, 7, 9 och 10 utan ändringar och

godkänner lagförslag 1, 4—6 och 8 med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

*Utskottets ändringsförslag***1.****Beredskapslag**

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommit på det sätt som bestäms i 73 § i grundlagen, föreskrivs:

I AVDELNINGEN

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

1 kap.

Lagens syfte, tillämpningsområde och allmänna principer

1 och 2 §
(Som i RP)

3 §

Definition av undantagsförhållanden

Som *undantagsförhållanden* enligt denna lag anses

1) ett mot Finland riktat väpnat angrepp eller annat så allvarligt angrepp att det kan jämföras med ett väpnat angrepp och förhållandena omedelbart efter angreppet,

2) ett mot Finland riktat avsevärt hot om väpnat angrepp eller om annat så allvarligt angrepp att det kan jämföras med ett väpnat angrepp, om befogenheter enligt denna lag måste tas i bruk omedelbart för att avvärja verkningarna av hotet,

3) sådana synnerligen allvarliga händelser eller hot mot befolkningens utkomst eller mot grunderna för landets näringsliv som innebär en väsentlig risk för samhällets vitala funktioner, *(utesl.)*

4) en synnerligen allvarlig storolycka och förhållandena omedelbart efter den, samt *(utesl.)*,

5) *en pandemi som till sina verkningar kan jämföras med en synnerligen allvarlig storolycka. (Ny)*

4 §

Principer för utövande av befogenheter

Myndigheterna får endast bemyndigas att under undantagsförhållanden utöva sådana befogenheter som är nödvändiga för att syftet som nämns i 1 § ska kunna nås och som står i rätt proportion till detta syfte. Befogenheterna får utövas endast på ett sådant sätt som är nödvändigt för att syftet med lagen ska kunna nås och som står i rätt proportion till det mål som eftersträvas genom utövandet av befogenheterna.

(2 mom. som i RP)

5 §

Förhållande till internationella förpliktelser

(1 mom. som i RP)

Under undantagsförhållanden enligt 3 § 1 och 2 punkten ska konventionsstaterna i den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (FördrS 8/1976) genom förmedling av Förenta nationernas generalsekreterare på det sätt som föreskrivs i artikel 4 .3 i konventionen underrättas om att tillämpningen av II avdelningen i denna lag kommer att inledas respektive avslutas. Europarådets generalsekreterare ska under undantagsförhållanden enligt 3 § 1 och 2 punkten i denna lag på det sätt som föreskrivs i artikel 15.3 i konventionen om skydd för de mänskliga rättighe-

terna och de grundläggande friheterna (FördrS 19/90) underrättas om att tillämpningen av II avdelningen i denna lag kommer att inledas respektive avslutas. (Nytt)

2 kap.

Beslut om ibruktagande av befogenheter

6—9 §
(Som i RP)

10 § (Ny)

Efterkontroll

Förordningar som statsrådet och ministerier utfärdat med stöd av II avdelningen ska genast föreläggas riksdagen. Riksdagen beslutar om de ska upphävas eller inte.

11 (10) §
(Som i RP)

3 kap.

Förberedelser

12 och 13 (11 och 12) §
(Som i RP)

II AVDELNINGEN

BEFOGENHETER UNDER UNDANTAGS- FÖRHÅLLANDEN

4 kap.

Tryggande av finansmarknaden och försäkringsverksamheten

14 (13) §
(Som i RP)

15 (14) §

Åtgärder som gäller finansiella instrument och betalningsmedel

(1—3 mom. som i RP)
(4 mom. *utesl.*)

16 (15) §

Undantag från utförselförbudet, hemtagningsskyldighet och förbudet mot valutatransaktioner med valutautlåningar

Finlands Bank kan bevilja ett utförseltillstånd, undantag från hemtagningsskyldigheten eller förbudet att göra valutatransaktioner med en valutautlåning enligt 15 § 1 mom., om det är nödvändigt att

(1—5 punkten som i RP)

Finlands Bank kan bevilja ett i 15 § 1 mom. avsett tillstånd eller undantag också om det är nödvändigt för att kredit eller säkerhet ska kunna ges en valutautlåning eller avkrävas en valutautlåning eller för att utländska värdepapper eller tillgodohavanden ska kunna skaffas hos eller överlåtas till en valutautlåning.

17 (16) §

Begränsning av mottagande av tillgångar, kreditgivning och placeringsverksamhet

För tryggande av befolkningens försörjning, statens betalningsberedskap eller nödvändig ekonomisk verksamhet under undantagsförhållanden *som avses i 3 § 1—3 punkten*

(1—4 punkten som i RP)

(2 mom. som i RP)

Finlands Bank och Finansinspektionen svarar inom sina egna ansvarsområden för verkställigheten av de förordningar som utfärdats med stöd av 1 och 2 mom.

18 (17) §
(Som i RP)

19 (18) §

Begränsning av värdepappersverksamhet

I syfte att under undantagsförhållanden *som avses i 3 § 1 — 3 punkten* trygga statens likviditet, ekonomisk verksamhet som är nödvändig med tanke på grunderna för landets ekonomiska liv eller en störningsfri värdepappers- eller försäkringsmarknad

(1—4 punkten som i RP)

Finansinspektionen svarar för verkställigheten av de förordningar som utfärdats med stöd av 1 mom. (*utesl.*).

20 (19) §

Begränsning av betalningsrörelsen

För att betalningsrörelsen och med betalningsrörelsen sammanhängande clearingsystem ska kunna fungera utan störningar under undantagsförhållanden *som avses i 3 § 1—3 punkten* får gireringar inte göras till större antal, till större eller mindre belopp eller till art eller slag på något annat sätt än vad som närmare föreskrivs genom förordning av statsrådet. I stället för de tidsfrister som uppställts för gireringar i lag eller som annars är förpliktande tillämpas genom förordning av statsrådet föreskrivna längre tidsfrister.

(2 mom. som i RP)

Finlands Bank och Finansinspektionen svarar inom sina egna ansvarsområden för verkställigheten av de förordningar som utfärdats med stöd av 1 och 2 mom.

21 (20) §

Undantag från soliditetskraven

(1 mom. som i RP)

Finansinspektionen svarar (*utesl.*) för verkställigheten av de förordningar som utfärdats med stöd av 1 mom.

22 (21) §

Undantag från kraven på ersättningsfonder

(1 mom. som i RP)

Finansinspektionen svarar (*utesl.*) för verkställigheten av de förordningar som utfärdats med stöd av 1 mom.

23 (22) §

Undantag som gäller konkurs, likvidation, bokföring och bokslut

(1—3 mom. som i RP)

Finansinspektionen (*utesl.*) svarar (*utesl.*) för verkställigheten av de förordningar som utfärdats med stöd av 1 och 2 mom.

24 (23) §

Undantag från krav som gäller pensionsansvar och ansvarsskuld samt täckningen av dem

(1 mom. som i RP)

Finansinspektionen svarar för verkställigheten av de förordningar som utfärdats med stöd av 1 mom.

25 (24) §

Undantag från villkoren i liv- och skadeförsäkringsavtal

(1 mom. 1—4 punkten som i RP)

5) får försäkringsgivaren debitera en tilläggsavgift fastställd enligt de grunder som *Finansinspektionen* bestämt för en försäkring som avses i 3 punkten och, om försäkringsgivarens rätt att åberopa ett villkor i försäkringsavtalet begränsas, för en försäkring som avses i 4 punkten.

(2 mom. som i RP)

26 (25) §

Förbud mot verksamhetsarrangemang och flyttning av hemort

Finansinspektionen (*utesl.*) kan under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punk-

ten utöver vad som bestäms någon annanstans i lag förbjuda ett tillsynsobjekt att fusioneras, delas, byta hemort eller att överlåta affärsverksamheten, försäkringsbeståndet eller försäkringsverksamheten, om en sådan åtgärd allvarligt kan äventyra finans- eller försäkringsmarknadernas verksamhet eller befolkningens försörjning eller grunderna för landets ekonomiska liv.

27 (26) §

Utlåtande av Europeiska centralbanken

En ibruktagningsförordning som avser befogenheter enligt 15 eller 17 §, 19 § 1 mom. 3 punkten, 20 eller 21 § vilken gäller uppgifter som enligt fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen eller grundstadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken ankommer på Europeiska centralbankssystemet får utfärdas endast om Europeiska centralbanken och Finlands Bank såsom en del av Europeiska centralbankssystemet vid utförande av Europeiska centralbankssystemets uppgifter inte har verksamhetsförmåga under undantagsförhållanden. Statsrådet ska innan förordningen utfärdas begära utlåtande av Europeiska centralbanken med iakttagande av skyndsamt förfarande.

5 kap.

Säkerställande av produktionen och distributionen av nyttigheter samt energiförsörjningen

28 (27) §

Definitioner som gäller produktionen och distributionen av nyttigheter

I detta kapitel avses med

1) *gårdsbrukets primärproduktion* gårdsbruk och annan företagsverksamhet enligt *lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006)* samt *skogsbruk*, fiske och fiskodling,

(2—5 punkten som i RP)

29 (28) §

Övervaknings- och upplysningsskyldighet

För tryggnad av befolkningens försörjning under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten är en näringsidkare skyldig att på begäran underrätta arbets- och näringsministeriet, Konsumentverket, *regionförvaltningsverket* och den *magistrat* som med stöd av *lagen om konsumentrådgivning (800/2008)* ger konsumentrådgivning om situationen beträffande en sådan konsumtionsnyttighets efterfrågan och utbud som omfattas av dagligvaruförsörjningen och som är av avsevärd betydelse för befolkningens försörjning och folkhälsan. Näringsidkaren ska dessutom, om detta är nödvändigt med tanke på prisövervakningen, i begärd omfattning uppgge en nyttighets pris eller prissättningsgrund och förändringar i dem.

(2 mom. som i RP)

30 (29) §

(Som i RP)

31 (30) §

Styrning och reglering av gårdsbrukets primärproduktion

För tryggnad av gårdsbrukets verksamhetsförutsättningar och livsmedelsförsörjningen under undantagsförhållanden får en näringsidkare med tanke på gårdsbrukets primärproduktion sälja eller annars överlåta genom förordning av statsrådet närmare bestämda gödselmedel, foder, bekämpningsmedel och läkemedel avsedda för medicinsk behandling av djur endast till sådana *primärproducenter inom gårdsbruk* som har inköpstillsånd enligt denna lag. Brännolja som i gårdsbruket används i primärproduktionen får under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten säljas eller annars överlåtas endast mot inköpstillsånd.

Om anskaffningen av en nyttighet som används i primärproduktionen kräver inköpstillsånd enligt 1 mom., får *primärproducenten* använda en sådan nyttighet endast för produktion

som är nödvändig för att trygga livsmedelsproduktionen. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om hurdana produkter som vid respektive tidpunkt anses nödvändiga för tryggande av livsmedelsproduktionen.

Den kommunala landsbygdsnäringsmyndigheten beviljar inköpstillstånd. Vid dess beviljande beaktas särskilt *primärproducentens* tidigare produktionsmängder.

(4 mom. som i RP)

32 (31) §

Reglering av minuthandeln

För tryggande av befolkningens försörjning under undantagsförhållanden *som avses i 3 § 1—3 punkten* får en näringsidkare endast mot inköpstillstånd till konsumenten överlåta sådana konsumtionsnyttigheter som är nödvändiga för befolkningens försörjning. Genom förordning av statsrådet föreskrivs om de konsumtionsnyttigheter som regleras och om förfarandet vid regleringen.

Styrningen och verkställigheten av regleringen ankommer på arbets- och näringsministeriet, *regionförvaltningsverken* och kommunerna. Kommunerna beviljar inköpstillstånd, svarar inom sina områden för administreringen av inköpstillstånd och informerar om inköpstillståndsförfarandet.

33 (32) §

Reglering av annan handel

För tryggande av samhällets vitala funktioner under undantagsförhållanden *som avses i 3 § 1—3 punkten* ska en näringsidkare mot inköpstillstånd tillhandahålla andra näringsidkare och offentliga samfund genom förordning av statsrådet närmare bestämda nyttigheter vilka näringsidkaren allmänt marknadsför till dem.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs om de nyttigheter som regleras och om förfarandet vid regleringen. Arbets- och näringsministeriet svarar för regleringen och övervakningen av reg-

leringen i fråga om den handel mellan näringsidkare som avses i denna paragraf. *Närings-, trafik- och miljöcentralerna* beviljar inom sitt verksamhetsområde inköpstillstånd som avses i 1 mom.

34 (33) §

Reglering av industriproduktionen

För tryggande av produktion av nyttigheter som är nödvändig med tanke på samhällets vitala funktioner under undantagsförhållanden *som avses i 3 § 1—3 punkten* får en näringsidkare endast på det sätt som föreskrivs genom förordning av statsrådet använda genom förordning av statsrådet närmare föreskrivna metaller, metallegeringar, kemikalier, läkemedelsråvaror, elektronikkomponenter, lantbruksprodukter, varor som används av livsmedelsindustrin, råvaror och bränslen för energiproduktionen eller andra för industrin nödvändiga material eller nyttigheter.

Arbets- och näringsministeriet samt *närings-, trafik- och miljöcentralerna* svarar för regleringen och övervakningen av industriproduktionen.

35 (34) §

(Som i RP)

36 (35) §

Begränsning av elförbrukningen

För tryggande av ett fungerande samhälle under undantagsförhållanden *som avses i 3 § 1—3 punkten* kan statsrådet genom sitt beslut begränsa eller helt förbjuda användningen av el för andra, genom förordning av statsrådet närmare föreskrivna ändamål än sådana som är nödvändiga med tanke på försörjningsberedskapen.

(2 mom. som i RP)

37 (36) §

Elförbrukningskvoter

För tryggande av landets näringsliv och befolkningens försörjning under undantagsförhål-

landen som avses i 3 § 1—3 punkten får el användas endast upp till ett genom förordning av statsrådet bestämt procenttal av konsumtionen enligt elanvändarens normala årsförbrukning.

(2 mom. som i RP)

38 (37) §

Överskridningsavgift vid elförbrukning

(1 mom. som i RP)

I fråga om debitering av överskridningsavgift gäller vad som föreskrivs om debitering av skatter och avgifter. Överskridningsavgiften debiteras av minutförsäljaren av el. Uppbörderna av överskridningsavgifter övervakas av närings-, trafik- och miljöcentralerna.

Närings-, trafik- och miljöcentralerna kan på ansökan bevilja tillstånd att utan överskridningsavgift köpa el utöver förbrukningskvoten för ändamål som är nödvändiga med tanke på befolkningens försörjning eller försvaret.

39 (38) §

Elleveransavbrott

För trygghet av landets ekonomiska liv, befolkningens försörjning eller försvarsberedskapen under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten kan en nätinnehavare tillfälligt avbryta leveransen av el, om åtgärderna enligt denna lag för minskande av elförbrukningen inte minskar förbrukningen tillräckligt när det är fråga om att upprätthålla elnätets funktionsförmåga. Leveransen av el får dock inte utan tvingande skäl avbrytas hos elanvändare som är viktiga med tanke på upprätthållandet av försörjningsberedskapen.

(2 och 3 mom. som i RP)

40 (39) §

(Som i RP)

41 (40) §

Reglering av brännolja för uppvärmning

(1 mom. som i RP)

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan på ansökan bevilja tillstånd att överskrida kvoten, om det är nödvändigt för att garantera befolkningens hälsa eller säkerhet. Närmare bestämmelser om på vilka villkor kvoten får överskridas utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

(3 mom. som i RP)

Närmare bestämmelser om hur regleringen av brännolja för uppvärmning ska verkställas utfärdas genom förordning av statsrådet. Arbets- och näringsministeriet samt närings-, trafik- och miljöcentralerna svarar för övervakningen av regleringen.

42 (41) §

Begränsningar av användningen av naturgas

(1 mom. som i RP)

Närings-, trafik- och miljöcentralerna bestämmer inom sina verksamhetsområden de ändamål för vilka naturgas får användas med stöd av 1 mom.

Efterlevnaden av begränsningen övervakas i enlighet med arbets- och näringsministeriets anvisningar av Energimarknadsverket och i naturgasmarknadslagen (508/2000) avsedda innehavare av naturgasnät samt av närings-, trafik- och miljöcentralerna inom deras verksamhetsområden.

43 (42) §

Prisreglering

För säkerställande av att regleringen fungerar får priserna på nyttigheter som avses i 32, 36, 40 och 42 § inte höjas mer än vad som bestäms genom förordning av statsrådet.

44 (43) §

(Som i RP)

45 (44) §

Tryggande av virkes- och torvtillgången

För tryggande av landets ekonomiska liv, energiförsörjningen och nödvändigt byggande under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten kan *närings-, trafik- och miljöcentralen* genom sitt beslut förplikta markägare, ägare av trävaror eller torv eller innehavare av avverkningsrätt eller torvtäktsrätt att överlåta virke, trävaror och torv till *närings-, trafik- och miljöcentralen* samt till försvarsmakten.

En skogscentral är på begäran skyldig att lämna behövlig handräckning till *närings-, trafik- och miljöcentralen* samt till försvarsmakten för fattande och verkställande av ett beslut enligt 1 mom.

6 kap.

Reglering av byggande och byggprodukter46 (45) §
(Som i RP)

47 (46) §

Tillstånd att inleda eller fortsätta byggande

Under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten får byggande inte inledas eller fortsättas, om inte byggprojektet utöver andra behövliga tillstånd eller beslut har beviljats inlednings- eller fortsättningstillstånd. Inlednings- eller fortsättningstillstånd ska beviljas, om inte något annat föranleds av säkerställandet av tillgången på arbetskraft, maskiner och byggprodukter för nödvändigt byggande som avses i 46 §.

Inlednings- eller fortsättningstillstånd behövs inte för genomförande av försvarsmaktens byggprojekt. Inlednings- eller fortsättningstillstånd behövs inte heller för byggande av ett sådant tillfälligt skyddsrum som avses i 119 § 2 mom.

48 (47) §
(Som i RP)

49 (48) §

Beviljande av inlednings- och fortsättningstillstånd samt inköpstillstånd

Kommunens byggnadsinspektör beviljar tillstånd att inleda och fortsätta byggprojekt. *Närings-, trafik- och miljöcentralen* beviljar dock inlednings- och fortsättningstillstånd för regionalt betydande projekt och miljöministeriet för projekt som är betydande på riksnivå. Genom förordning av statsrådet bestäms vilka projekt som är betydande regionalt eller på riksnivå.

(2 och 3 mom. som i RP)

50 (49) §
(Som i RP)

7 kap.

Reglering av bostadsbeståndets användning

51 (50) §

Myndighet som reglerar bostadsbeståndet

Den kommun på vars område bostadsbeståndets användning regleras enligt 52 eller 53 § ger åtgärderna i uppdrag åt något av sina organ eller tillsätter ett särskilt organ för detta (*myndighet som reglerar bostadsbeståndet*).

52 och 53 (51 och 52) §
(Som i RP)

54 (53) §

Förfarandet vid uthyrning av bostad och inhyssning

Om myndigheten som reglerar bostadsbeståndet inte inom 14 dagar från anmälan enligt 52 § har anvisat hyresgäster till bostaden, kan bostadsinnehavaren hyra ut den till en person som innehavaren anser vara lämplig.

(2 mom. som i RP)

När myndigheten som reglerar bostadsbeståndet anvisar en invånare till bostaden i enlighet med 53 § upprättar den hyresavtalet mellan parterna. Om parterna inte kan enas om hyresavtalets villkor, bestämmer nämnda myndighet om dem. Hyran ska bestämmas enligt skälig gängse hyra på orten.

55 (54) §
(Som i RP)

8 kap.

Ändringar i anslutning till social trygghet

56 (55) §

Ändringar av lagstadgade försäkringar och förmåner

För tryggnad av befolkningens försörjning och av statens betalningsberedskap under undantagsförhållanden *som avses i 3 § 1—3 punkten* kan utbetalningen av förmåner eller rehabiliteringspenning som erläggs med stöd av bestämmelserna om arbetspension, folkpension, sjuk-, olycksfalls-, patient- eller trafikförsäkring samt arbetslöshetsdagpenning avvägd enligt förtjänsten, grunddagpenning, alterneringsersättning eller vuxenutbildningsstöd eller motsvarande andra förmåner avbrytas för högst tre månader eller uppskjutas med högst tre månader.

(2 och 3 mom. som i RP)

57 (56) §

Ändringar av socialbidrag

För tryggnad av befolkningens försörjning och statens betalningsberedskap under undantagsförhållanden *som avses i 3 § 1—3 punkten* kan utbetalningen av moderskapsunderstöd, bidrag för kostnader vid internationell adoption,

underhållsbidrag, barnbidrag, stöd för hemvård av barn, stöd för privat vård av barn, bostadsbidrag, arbetsmarknadsstöd, studiepenning, bostadstillägg, militärunderstöd, ersättning för skada ådragen i militärtjänst, rehabiliteringsförmån, särskilt stöd till invandrare eller motsvarande annan förmån samt utkomststöd avbrytas för högst tre månader eller uppskjutas med högst tre månader.

(2 mom. som i RP)
(3 mom. *utesl.*)

58 (57) §

Utbetalning av förmåner

Till förmånstagare enligt 56 och 57 § betalas under den tid förmånen är nedsatt eller utbetalningen av den avbrutits eller skjutits fram utkomststöd till ett sådant belopp att det sammanräknat med personens eller familjens övriga inkomster ger ett disponibelt belopp som motsvarar minst utkomststödet grunddel och täcker de nödvändiga utgifterna för boende samt hälso- och sjukvård.

Bestämmelser om hur utbetalningen av förmånerna ska ordnas utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet (Nytt)

59 (58) §

Befrielse från påföljder för försenad betalning

Under undantagsförhållanden befrias en fysisk person som är gäldenär från skyldigheten att betala dröjsmålsränta och från andra påföljder på grund av dröjsmål med betalning, om dröjsmålet till väsentlig del har berott på betalningssvårigheter till följd av

1) i 56 och 57 § avsedda ändringar av lagstadgad försäkring, förmåner eller socialbidrag,

2) i 90 § avsett uppskjutande av utbetalning,
(3 punkten som i RP)

(2 mom. som i RP)

9 kap.

Tryggande av elektroniska data- och kommunikationssystemens funktionsduglighet och tillgången till posttjänster

60 (59) §

Åtgärder avseende kommunikationsnät och kommunikationstjänster

För att trygga de elektroniska data- och kommunikationssystemens funktionsduglighet och avvärja datasäkerhetshot mot dem kan kommunikationsministeriet under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten ålägga ett i kommunikationsmarknadslagen (393/2003) avsett teleföretag att

- (1—8 punkten som i RP)
- (2 mom. som i RP)

61 (60) §

Åtgärder som avser radiofrekvenser

För att trygga de elektroniska data- och kommunikationssystemens funktionsduglighet och för att säkerställa en störningsfri kommunikation som är nödvändig för att trygga det militära försvaret av Finland och landets territoriella integritet och upprätthålla allmän ordning och säkerhet kan kommunikationsministeriet under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten bemyndiga Kommunikationsverket att

- (1—4 punkten som i RP)

62 (61) §

Åtgärder i anslutning till dataskydd

För att trygga de elektroniska data- och kommunikationssystemens funktionsduglighet och avvärja datasäkerhetshot mot dem kan kommunikationsministeriet under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten ålägga i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation (516/2004) avsedda teleföretag, tillhandahållare av mervärdestjänster eller andra än statsförvalt-

ningens sammanslutningsabonnenter eller personer som handlar för deras räkning att

- (1—3 punkten som i RP)

63 (62) §

Allmän överlåtelseskyldighet i fråga om nyttjanderätten till datasystem

För tryggande av de elektroniska data- och kommunikationssystemens funktionsduglighet kan kommunikationsministeriet under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten ålägga en enskild person eller en sammanslutning som inte hör till statsförvaltningen att till myndigheter eller av dem namngivna instanser överlåta (*utesl.*) nyttjanderätten till program, terminalutrustning, datasystem, radiosändare, reservkraftaggregat eller delar eller tilläggsutrustning till dem, om överlåtelsen är nödvändig för att säkerställa funktionsdugligheten hos de nät- eller kommunikationstjänster som anlitas för att upprätthålla samhällets vitala funktioner.

64 (63) §

Åtgärder som avser postverksamhet

För tryggande av tillgången till posttjänster och samhällets vitala funktioner kan kommunikationsministeriet under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten ålägga i lagen om posttjänster (313/2001) avsedda postföretag eller andra företag som utövar motsvarande verksamhet att

- (1—5 punkten som i RP)
- (2 mom. som i RP)

65 (64) §

Tekniska bestämmelser som gäller elektronisk kommunikation och postverksamhet

För tryggande av de elektroniska data- och kommunikationssystemens funktionsduglighet och tillgången till posttjänster kan Kommunikationsverket meddela föreskrifter som gäller det tekniska genomförandet av rättigheter och skyldigheter som avses i 60—64 §.

66 (65) §

*Beredskapsenheten för datasystemsbranschen
samt dess uppgifter*

För att trygga de elektroniska data- och kommunikationssystemens funktionsduglighet, *avvärja datasäkerhetshot mot dem* och trygga samhällets vitala funktioner kan *arbets- och näringsministeriet* under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten på förslag från *kommunikationsministeriet* inrätta regionala beredskapsenheter för datasystemsbranschen vid *närings-, trafik- och miljöcentralerna*. Beredskapsenheterna för datasystemsbranschen leds och övervakas av Kommunikationsverket.

(2 mom. som i RP)

10 kap.

**Tryggande av transporter och reglering av
flytande bränslen**

67 (66) §

Reglering av flytande bränslen i trafiken

För säkerställande av tillgången på flytande bränslen för syften som är nödvändiga med tanke på försvaret, befolkningens försörjning och landets ekonomiska liv under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten föreskrivs genom förordning av *kommunikationsministeriet* om hur den totala inbesparingen av flytande trafikbränslen enligt 30 § ska fördelas mellan väg-, järnvägs-, sjö- och lufttrafiken.

68 (67) §
(Som i RP)

69 (68) §

*Regleringsmyndigheter för flytande vägtrafik-
bränslen*

Regleringsmyndigheter för flytande vägtrafikbränslen är *kommunikationsministeriet* samt de trafikbränsleenheter som inrättas vid *närings-, trafik- och miljöcentraler med ansvars-*

området trafik (närings-, trafik- och miljöcentral som har hand om trafikuppgifter) och vid polisinnrättningar. Trafikbränsleenheterna arbetar under kommunikationsministeriets ledning och tillsyn.

Närmare bestämmelser om *inrättandet av och organisationen, arbetsfördelningen och uppgifterna* i enheterna för flytande vägtrafikbränsle utfärdas genom förordning av statsrådet.

70 (69) §

Användningstillstånd för flytande bränsle

(1 mom. som i RP)

Statliga myndigheter och affärsverk beviljas användningstillstånd av *kommunikationsministeriet*. Trafikbränsleenheten vid *närings-, trafik- och miljöcentralen* beviljar användningstillstånd till kommunala myndigheter samt till trafikidkare och andra företag eller sammanslutningar.

Motorfordon som avses i 1 mom. 2 punkten ska antecknas i *närings-, trafik- och miljöcentralens* förteckning över reservering av fordon för undantagsförhållanden.

71 (70) §

Inköpstillstånd för flytande bränsle

Bränsle får säljas till andra ägare eller innehavare av motorfordon än sådana som avses i 70 § endast om de har ett inköpstillstånd för flytande bränsle.

Polisinnrättningens trafikbränsleenhet beviljar alla ägare eller innehavare av i 1 mom. avsedda, i fordonsregistret införda motorfordon inköpstillstånd för bränsle vilka berättigar tillståndinnehavaren att under en viss period köpa den mängd bränsle som anges i tillståndet. Tillstånd att köpa flytande bränsle för ett motorfordon som är infört i ett utländskt register och vars innehavare inte har hemkommun i Finland kan beviljas av den trafikbränsleenhet vid den *polisinnrättning* till vilken ansökan lämnats.

Polisinnrättningens trafikbränsleenhet kan på ansökan bevilja tillstånd att köpa extra bränsle.

Ansökan riktas till trafikbränsleenheten vid den polisinsättning till vars verksamhetsområde sökandens hemkommun hör. Den som innehar ett motorfordon som är infört i ett utländskt register och som inte har hemkommun i Finland kan rikta sin ansökan till vilken trafikbränsleenhet som helst. Tillstånd att köpa extra bränsle kan beviljas, om det är nödvändigt för tryggnad av sökandens eller familjemedlemmarnas försörjning eller för att sökanden eller en familjemedlem ska kunna företa en för dem viktig resa eller av andra motsvarande för sökanden särskilt viktiga orsaker. Närmare bestämmelser om grunderna för beviljande av tillstånd att köpa extra bränsle kan utfärdas genom förordning av kommunikationsministeriet.

72 (71) §

Begränsande av verksamheten vid bränsleförsäljningsställen

Vid reglering av försäljning eller annan distribution på det sätt som avses i 70 och 71 § får flytande bränslen inte levereras till sådana försäljnings- och distributionsställen där inköpen inte kan övervakas. Närmare bestämmelser om detta slag av försäljnings- och distributionsställen utfärdas genom förordning av statsrådet.

73 (72) §

Uppgifterna för regleringsmyndigheterna för flytande vägtrafikbränslen

Utöver vad som föreskrivs i 70 § har kommunikationsministeriet till uppgift att
(1 och 2 punkten som i RP)

Utöver vad som föreskrivs i 70 § har trafikbränsleenheten vid närings-, trafik- och miljöcentralen till uppgift att

1) verkställa reglering inom sitt verksamhetsområde,

2) leda och övervaka verksamheten vid polisinsättningarnas trafikbränsleenheter,

3) informera (utesl.) om regleringen inom sitt verksamhetsområde,

(4 punkten som i RP)

74 (73) §

Vägtransportmyndigheterna

I detta kapitel avsedda vägtransportmyndigheter är kommunikationsministeriet och de närings-, trafik- och miljöcentraler som har hand om trafikuppgifter. Vägtransporterna leds och övervakas under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1–3 punkten av kommunikationsministeriet på riksplanet och av de närings-, trafik- och miljöcentraler som har hand om trafikuppgifter inom sitt verksamhetsområde. De kan också begränsa vägtransporter så som föreskrivs i 75 §.

De närings-, trafik- och miljöcentraler som har hand om trafikuppgifter kan under sådana undantagsförhållanden som avses i 3 § 1–3 punkten inrätta transportledningsenheter, vilka arbetar under kommunikationsministeriets ledning och tillsyn.

75 (74) §

Vägtransporter och styrning av dem under undantagsförhållanden

(1 och 2 mom. som i RP)

Under undantagsförhållanden som avses i 3 § 4 och 5 punkten kan vägtransportmyndigheterna för tryggnad av den allmänna trafiken ändra tidtabeller och rutter för tillståndspliktig persontrafik samt styra materielen för allmänna transporter på det sätt som situationen kräver.

76 (75) §

Begränsning av vägtrafiken

Polisen kan under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten på vägtrafikmyndighetens begäran för tryggnad av transporter som avses i 75 § 1 mom. begränsa annan motorfordonstrafik eller förbjuda den i sin helhet för viss tid på vägar eller områden som myndigheten bestämmer.

(2 mom. som i RP)

77 och 78 (76 och 77) §
(Som i RP)

79 (78) §

Tryggande av sjötransporter

Trafikverket leder och övervakar sjötransporter under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten. Genom beslut av *Trafikverket* kan för genomförande av sjötransporter som är nödvändiga med tanke på försvaret eller samhällets vitala funktioner tillfälliga avvikelser göras från gällande bestämmelser och föreskrifter som avser

(1—4 punkten som i RP)

Trafikverket ska innan ett beslut enligt 1 mom. fattas höra de behöriga militära myndigheterna och gränsbevakningsväsendet. Vid behov ska *Trafikverket* innan beslutet fattas höra också den behöriga polismyndigheten. *Innan Trafikverket fattar beslut om tjänster enligt 1 mom. 3 punkten ska det också höra Trafiksäkerhetsverket*. Om frågan av särskilda skäl måste avgöras utan dröjsmål, kan *Trafikverket* fatta beslutet utan hörande. Verket ska dock omedelbart underrätta nämnda myndigheter om beslutet.

Beslut om stängning av hamnar under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten fattas av statsrådet. *Trafiksäkerhetsverket* kan för slutförande av sjötransporter som är nödvändiga med tanke på försvaret eller samhällets vitala funktioner dessutom bestämma om placeringen av hamnarnas stuveriutrustning samt tillfälligt, för högst en månad åt gången, förordna stuveripersonal att arbeta i en annan hamn än den som utgör den ordinarie arbetsplatsen. Staten svarar för de resekostnader och skäligen levnadskostnader som förflyttningen orsakar stuveripersonalen.

Kommunikationsministeriet kan under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten för tryggande av för samhället livsviktiga sjötransporter förbjuda *Trafiksäkerhetsverket* att för en tid av högst sex månader åt

gången avföra ett fartyg ur Finlands fartygsregister.

80 (79) §

Reglering av bränslen för sjöfarten och annan sjötrafik

Trafiksäkerhetsverket kan för tryggande av sjötransporter som är nödvändiga med tanke på försvaret eller samhällets vitala funktioner under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten begränsa enskilda personers och företags samt rederiföretags eller rederiinrättnings rätt att köpa flytande bränsle genom att föreskriva kvantitativa kvoter som inte får överskridas under en viss period. *Trafiksäkerhetsverket* kan dock bevilja tillstånd att överskrida en kvot, om det är nödvändigt för att trygga verksamheten hos ett företag eller en inrättning som sköter transporter som är viktiga med tanke på försvaret eller samhällets vitala funktioner eller om det finns någon annan vägande orsak med tanke på ordnandet av sjötransporter under undantagsförhållanden.

81 (80) §

Tryggande av lufttransporter

Trafiksäkerhetsverket leder och övervakar under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten lufttransporter och lufttrafik i samarbete med flygvapnet.

Trafiksäkerhetsverket kan i syfte att trygga samhällets funktionsduglighet och den militära försvarsberedskapen

(1 och 2 punkten som i RP)

Trafiksäkerhetsverket ska innan ett beslut enligt 2 mom. fattas höra den militära myndighet som saken gäller. Om frågan av särskilda skäl måste avgöras utan dröjsmål, kan *Trafiksäkerhetsverket* fatta beslutet utan hörande. Verket ska dock omedelbart underrätta den behöriga militära myndigheten om beslutet.

(4 mom. som i RP)

82 (81) §

Reglering av flytande bränslen för flygtrafiken samt av reservdelar och förnödenheter

Under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten kan *Trafiksäkerhetsverket* för tryggande av lufttransporterna reglera den flygpetroleum och flygbensin som används i lufttransporter. Regleringen omfattar inte de luftfartyg som staten äger eller har tagit i sitt bruk eller av staten beställda flyg, om inte annat föreskrivs genom förordning av statsrådet.

Trafiksäkerhetsverket beslutar månatligen på förhand om lufttrafikföretagens kvoter av flygpetroleum och flygbensin utifrån den av sökanden angivna mängden av i Finland köpt bränsle under motsvarande period föregående år. Om lufttrafikföretagets verksamhet har förändrats avsevärt i jämförelse med föregående år, bestäms kvoten så att den svarar mot kvoten för ett lufttrafikföretag med motsvarande verksamhet och motsvarande antal luftfarkoster.

Trafiksäkerhetsverket kan av grundad anledning ge tillstånd till att överskrida kvoten eller överföra den till ett annat lufttrafikföretag helt eller delvis. *Trafiksäkerhetsverket* kan dessutom av grundad anledning tillåta att bränsle distribueras för enstaka flyg.

Om i 1 mom. avsedd reglering av flytande bränsle har inletts, får ett lufttrafikföretag endast med inköpstillstånd som beviljats av *Trafiksäkerhetsverket* skaffa sådana reservdelar och förnödenheter som behövs för ordnande av lufttransporter. Inköpstillstånd beviljas om det behövs för tryggande av transporter som är viktiga med tanke på försvaret eller samhällets vitala funktioner eller om det finns andra vägande skäl med tanke på ordnandet av lufttransporter under undantagsförhållanden.

83 (82) §

Ordnande av järnvägstransporter under undantagsförhållanden

(1 och 2 mom. som i RP)

Trafikverket kan ändra ett beslut enligt järnvägslagstiftningen om beviljande av bankapacitet, om en omorganisering av järnvägstransporterna nödvändigtvis kräver det.

84 (83) §

Brådskande evakueringstransporter

Kommunikationsministeriet (*utesl.*) kan under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1, 2, 4 och 5 punkten ålägga trafikidkare som idkar tillståndspliktig trafik, järnvägsföretag, innehavare av tillstånd till eller godkännande för luftfartsverksamheten och finska rederier att sköta sådana evakueringstransporter av människor och egendom som är nödvändiga på grund av undantagsförhållanden.

(2 mom. som i RP)

85 (84) §

(Som i RP)

11 kap.

Tryggande av social- och hälsovården

86 (85) §

Social- och hälsovårdsenheternas verksamhet

För tryggande av befolkningens social- och hälsovård under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1, 2, 4 och 5 punkten kan social- och hälsovårdsministeriet och inom sitt verksamhetsområde regionförvaltningsverket ålägga en verksamhetsenhet inom social- och hälsovården att

(1—4 punkten som i RP)

87 (86) §

Annan styrning av hälsovården

För tryggande av befolkningens hälsovård under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1, 2, 4 och 5 punkten kan social- och hälsovårdsministeriet genom sitt beslut ålägga en läkemedelsfa-

brik, en läkemedelspartiaffär, en person med rätt att bedriva apoteksrörelse samt sådana sammanlutningar och enskilda näringsidkare som levererar hälsovårdsförmåder eller tillhandahåller hälsovårdstjänster eller annars är verksamma inom hälsovårdsområdet att

(1 och 2 punkten som i RP)

88 (87) §

Social- och hälsovårdstjänster samt hälsoskydd

För tryggnad av befolkningens social- och hälsovård under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1, 4 och 5 punkten kan genom förordning av statsrådet föreskrivas att kommunen kan avstå från:

(1—4 punkten som i RP)

12 kap.

Skötseln av statsfinanserna under undantagsförhållanden

89 (88) §
(Som i RP)

90 (89) §

Uppskjutande av utbetalning av statens utgifter

För tryggnad av statens betalningsberedskap under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1—3 punkten kan statsrådet skjuta upp utbetalningen av sådana statliga utgifter vilkas betalningstidpunkt har bestämts i lag eller förordning och vilka inte har förfallit till betalning. Utbetalningstidpunkten får skjutas fram med högst två veckor åt gången.

13 kap.

Offentlig- och privaträttsliga anställningsförhållanden

91 och 92 (90 och 91) §
(Som i RP)

93 (92) §

Avvikelser från anställningsvillkor

(1 mom. som i RP)

I hälsovården, socialväsendet, räddningsväsendet och nödcentralernas verksamhet och i polisväsendet kan avvikelser göras från anställningsvillkoren på det sätt som avses i 1 mom. på grund av befolkningens hälsovård, försörjning eller säkerhet också under undantagsförhållanden som avses i 3 § 4 och 5 punkten.

(3 mom. som i RP)

94 (93) §

Begränsning av uppsägningsrätten

(1—3 mom. som i RP)

Inom hälsovården, socialväsendet, räddningsväsendet och nödcentralernas verksamhet kan uppsägningsrätten begränsas enligt 1—3 mom. på grund av befolkningens nödvändiga hälso- och sjukvård, minimiförsörjning eller säkerhet också under undantagsförhållanden som avses i 3 § 4 och 5 punkten.

14 kap.

Arbetsplikt

95 (94) §

Arbetspliktiga

Om arbetsförmedlingstvång och begränsning av uppsägningsrätten inte är tillräckliga åtgärder *med tanke på försvaret, skyddet av befolkningen, dess nödvändiga hälso- och sjukvård eller minimiförsörjning eller för att säkerställa en produktion som är särskilt viktig för försörjningsberedskapen* under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten, är varje i Finland bosatt person som har i lagen om hemkommun (201/1994) avsedd hemkommun i Finland och som har fyllt 18 men inte 68 år skyldig att utföra sådant arbete som är nödvändigt för att lagens syfte ska kunna uppnås.

Under undantagsförhållanden som avses i 3 § 4 och 5 punkten är dessutom varje i Finland bosatt person som har i lagen om hemkommun avsedd hemkommun i Finland och som är verksam inom hälsovården, har fått utbildning inom denna bransch (*utesl.*) och har fyllt 18 men inte 68 år skyldig att utföra sådant arbete inom hälsovården som är nödvändigt för att lagens syfte ska kunna uppnås. *Förordnande till sådant arbete får ges för längst två veckor åt gången. Förordnandet kan förnyas en gång.*

96 och 97 (95 och 96) §
(Som i RP)

98 (97) §

Begränsningar i fråga om arbetsförordnanden

(1 mom. 1—3 punkten som i RP)

4) på förhand har reserverats för befolkningskyddsuppgifter eller kompletterande polisuppgifter.

(2 mom. som i RP)

99 (98) §
(Som i RP)

100 (99) §

Arbetspliktsförhållande

En person står i arbetspliktsförhållande, om arbetskraftsmyndigheten enligt 97 § förordnar honom eller henne att mot vederlag utföra i 95 § avsett arbete åt arbetsgivaren under dennes ledning och övervakning.

(2 och 3 mom. som i RP)

101 (100) §

Villkoren i arbetspliktsförhållande

Villkoren i arbetspliktsförhållandet bestäms enligt det kollektivavtal som enligt lagen om kollektivavtal (436/1946) eller 2 kap. 7 § i arbetsavtalslagen binder arbetsgivaren eller enligt det tjänstekollektivavtal som enligt lagen om

statens tjänstekollektivavtal (664/1970) eller lagen om kommunala tjänstekollektivavtal (669/1970) binder arbetsgivaren. Om ett sådant kollektivavtal inte finns, ska till den arbetspliktige betalas lön som skäligen motsvarar de uppgifter som han eller hon förordnas att utföra.

I ett arbetspliktsförhållande och i arbete som utförs på basis av det ska i övrigt i tillämpliga delar på motsvarande sätt iakttas vad som föreskrivs eller överenskommits om arbetsavtals- och tjänsteförhållanden samt om arbete som utförs på basis av dem.

I ett arbetspliktsförhållande fortsätter det arbetsavtals- eller tjänsteförhållande utan avbrott som personen var anställd i omedelbart innan arbetsplikten aktiverades. Avbrottstiden betraktas som tid som jämföras med arbete vid beräkningen av andra sådana förmåner som bestäms på basis av arbetsavtals- eller tjänsteförhållandet än lön och semester och som kräver att arbetsvillkoret uppfylls.

En arbetspliktig har rätt att efter fullgjord arbetsplikt i första hand återvända till det arbete som han eller hon hade innan arbetsplikten aktiverades. Om detta inte är möjligt, ska han eller hon erbjudas ett motsvarande arbete enligt arbetsavtalet eller tjänsteförhållandet och, om inte heller detta är möjligt, annat avtalsenligt arbete. (Nytt)

102 (101) §
(Som i RP)

103 (102) §

Arbetspliktsregistret

Arbets- och näringsministeriet inrättar under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1, 2, 4 och 5 punkten för verkställighet av arbetsplikten och styrning av arbetskraften ett arbetspliktsregister för vilket arbets- och näringsministeriet är registeransvarig. Uppgifterna i registret används och uppgifter registreras också av närings-, trafik- och miljöcentralerna samt arbets- och näringsbyråerna. Dessa myndigheter svarar vid fullgörandet av sina egna åligganden för rik-

tigheten hos de uppgifter som de registrerat samt för att registreringen och användningen är laglig.

(2 mom. som i RP)

Arbetskraftsmyndigheten har utan hinder av vad som föreskrivs om hemlighållande av uppgifter rätt att för det i 1 mom. avsedda registret få behövliga uppgifter förutom av den registrerade också ur befolknings- och pensionsskyddsregistren och uppgifter om personer som arbetar inom medicinalvården samt hälso- och sjukvården ur de register som *Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården* för. Arbetskraftsmyndigheten har dessutom utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att av andra myndigheter få för en ändamålsenlig verkställighet av arbetsplikten behövliga uppgifter om företags eller andra organisationers betydelse för landets försvar eller för tryggheten av landets ekonomiska liv.

Ur arbetspliktsregistret kan utan hinder av bestämmelserna om hemlighållande av uppgifter lämnas ut uppgifter om personer som avses i 95 § 2 mom. till social- och hälsovårdsministeriet och regionförvaltningsverken för planering och organisering av arbetsplikt enligt 95 § 2 mom.

(5 mom. som i RP)

15 kap.

Organisering av förvaltningen under undantagsförhållanden

104—107 (103—106) §
(Som i RP)

108 § (Ny)

Kommunalförvaltningen

Trots 54 § 4 mom. i kommunallagen (365/1995) kan fullmäktige sammankallas omedelbart under undantagsförhållanden. Fullmäktige är beslutfört då mer än hälften av ledamöterna är närvarande.

Om fullmäktige inte blir beslutfört och vägan- de skäl kräver omedelbara beslut, har kommunstyrelsen rätt att fatta beslut om ärenden som gäller organiseringen av kommunens förvalt-

ning, instruktioner och förvaltningsstadga, delegering av behörighet, budget och skatter samt andra ärenden som det bestämts att fullmäktige ska besluta om.

Kommunstyrelsen ska så snart som möjligt sända de beslut som avses i 2 mom. till fullmäktige för beslut. Kommunstyrelsens beslut gäller tills fullmäktige fattat beslut i ärendet.

Det som bestäms om kommuner i denna paragraf gäller också samkommuner.

109 (107) §

Undervisning och utbildning

Under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1, 2, 4 och 5 punkten kan undervisningsministeriet för högst tre månader åt gången bestämma att undervisningsverksamhet och annan verksamhet som avses i lagen om grundläggande utbildning (628/1998), gymnasielagen (629/1998), lagen om Europeiska skolan i Helsingfors (1463/2007), lagen om yrkesutbildning (630/1998), lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998), lagen om fritt bildningsarbete (632/1998), lagen om grundläggande konstundervisning (633/1998), yrkeshögskolelagen (351/2003) och universitetslagen (645/1997) ska avbrytas eller flyttas till annan ort, om det är nödvändigt på grund av förflyttning av befolkning eller vistelsebegränsningar eller begränsningar i rörelsefriheten eller annars för skyddande av befolkningen. Om befolkningen på ett visst område förflyttas annanstans med stöd av 121 §, kan det genom förordning av statsrådet föreskrivas att förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen för de förflyttade eleverna tillfälligt ska ordnas av den kommun till vilken en elev har förflyttats, i stället för av den kommun där eleven är bosatt.

För tryggheten av nödvändig undervisning och utbildning under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1, 2, 4 och 5 punkten kan de skyldigheter som anordnare av verksamheten som avses i 1 mom. har att ordna undervisning och annan verksamhet samt måltids- och transportförmåner och inkvartering begränsas på det sätt som närmare bestäms genom förordning av statsrå-

det. Dessutom kan undervisningsministeriet utan hinder av 3 § 1 mom. i lagen om anordnande av studentexamen (672/2005) skjuta upp anordnandet av studentexamen med högst sex månader *åt gången*.

(3 mom. som i RP)

16 kap.

Den militära försvarsberedskapen

110—115 (108—113) §
(Som i RP)

17 kap.

Befolkningsskydd och evakuering

116 (114) §

Befolkningsskyddsplikt

(1 mom. som i RP)

Förordnande till befolkningsskyddsuppgifter kan under undantagsförhållanden som avses i 3 § 4 punkten utfärdas för längst två veckor åt gången och det kan förnyas en gång. När befolkningsskyddsplikten verkställs beaktas de begränsningar som avses i 99 §. På arbete som utförs enligt befolkningsskyddsplikten tillämpas 101 §. Närmare bestämmelser om fullgörandet av befolkningsskyddsplikten utfärdas genom förordning av statsrådet.

(3 mom. som i RP)

117 (115) §
(Som i RP)

118 (116) §

Begränsningar i rörelsefriheten och vistelsebegränsningar för skyddande av befolkningen

Under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1, 2, 4 och 5 punkten kan rätten att vistas eller röra sig på en bestämd ort eller ett bestämt område förbjudas eller begränsas tillfälligt, för högst tre månader åt gången genom förordning

av statsrådet, om det är nödvändigt för att avvärja en allvarlig fara som hotar människors liv eller hälsa.

119—121 (117—119) §
(Som i RP)

122 (120) §

Ordnande av försörjning av förflyttad befolkning

För genomförande av de arrangemang som avses i 121 § kan kommunen genom sitt beslut ålägga en enskild person, ett företag, en sammanslutning eller en inrättning att överlåta sådan egendom som är nödvändig för ordnande av inkvartering, bespisning och annan försörjning av förflyttad befolkning samt rum för tillfällig inkvartering av förflyttad befolkning.

III AVDELNINGEN

SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

18 kap.

Verkställighet

123—125 (121—123) §
(Som i RP)

126 (124) §

Skyldighet att offentliggöra meddelanden

Utgivare och utövare av programverksamhet är skyldiga att utan ersättning publicera eller sända statsrådets, ministeriernas, *regionförvaltningsverkens*, *närings-*, *trafik- och miljöcentralernas*, kommunstyrelsernas, *polisens*, de militära myndigheternas och räddningsmyndigheternas meddelanden om tillämpningen eller iakttagandet av denna lag, vilka snabbt måste nå hela befolkningen eller befolkningen inom ett visst område för att syftet med denna lag ska nås. Sådana meddelanden ska utan dröjsmål i oföränd-

rad form publiceras i ifrågavarande periodiska publikation, nätpublikation eller program.

127 (125) §

Begränsning av överlåtelseskyldighet i fråga om förråd

När befogenheter enligt denna lag utövas får begränsningar genom reglerings- eller överlåtelsebeslut inte utan tvingande skäl införas för den som idkar yrkesmässig trafik eller *primärproducenter inom gårdsbruk* i fråga om rätten att inneha bränslen och smörjmedel, för fastighetsägare eller fastighetsinnehavare i fråga om rätten att inneha bränslen för uppvärmning eller för privatpersoner eller ägaren eller innehavaren av ett befolkningsskydd i fråga om rätten att inneha för befolkningens försörjning nödvändiga varor som på förhand har upplagrats för att i undantagsförhållanden användas för den trafik som ägaren av lagret idkar, inom *gårdsbrukets primärproduktion*, för uppvärmning eller i hushållen eller för försörjningen av människor i befolkningsskydd.

19 kap.

Ersättningar och rättsskydd

128 (126) §

Ersättning för överföring av äganderätt eller nyttjanderätt

Har någon med anledning av åtgärder som vidtagits med stöd av 33, 34, 44, 45, 60—63, 77 eller 78 §, 79 § 3 eller 4 mom., 83—87, 110—113, 117, 119 eller 122 § lidit skada som inte ersätts med stöd av någon annan lag, ska full ersättning för skadan betalas av statsmedel.

Om skadan med beaktande av den skadelidandes förmögenhetsförhållanden och andra omständigheter ska anses vara liten eller om stats- eller samhällsekonomiska skäl på grund av skadornas stora mängd oundgängligen kräver det, betalas skälighets ersättning för skadan. När befogenheten enligt 45 § tillämpas under undantags-

förhållanden som avses i 3 § 3 punkten ska dock alltid full ersättning betalas för en skada.

(3 mom. som i RP)

129 och 130 (127 och 128) § (Som i RP)

131 (129) §

Rättelseyrkande angående reglering av flytande trafikbränslen

I ett beslut som *polisinrättningens* trafikbränsleenhet har fattat med stöd av 71 § 3 mom. får ändring inte sökas genom besvär. Sökanden kan dock skriftligen yrka på rättelse av beslutet. Rättelse ska yrkas inom 14 dagar från delfäendet av beslutet. Till ett beslut i vilket rättelse får sökas ska fogas en anvisning om rättelseyrkande. I ett beslut med anledning av ett rättelseyrkande får ändring sökas hos förvaltningsdomstolen så som bestäms i förvaltningsprocesslagen. Förvaltningsdomstolens beslut i ärendet får inte överklagas genom besvär.

20 kap.

Straffbestämmelser

132 (130) § (Som i RP)

133 (131) §

Beredskapslagsförseelse

Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet

1) underlåter att iaktta en i 91 § föreskriven skyldighet som gäller arbetsförmedlingstvång, en i 94 § föreskriven skyldighet som gäller uppsägning eller en i 101 § 1 mom. föreskriven skyldighet som gäller arbetsvillkor,

2) underlåter att fullgöra den arbetsplikt som har föreskrivits med stöd av 95 § eller den befolkningsskyddsplikt som föreskrivits med stöd av 116 § eller den skyldighet att samtycka till överföring om vilken föreskrivs i 104 §,

3) underlåter att fullgöra den överlåtelseplikt som föreskrivits med stöd av 45, 63, 78, 86, 110, 112, 113, 117, 119 eller 122 § eller den skyldighet att utföra uppgifter som föreskrivits med stöd av 111 §, eller

4) bryter mot ett förbud eller en begränsning som meddelats med stöd av 115 eller 118 § i fråga om rätten att vistas eller röra sig på ett visst ställe,

ska, om inte strängare straff föreskrivs för gärningen i någon annan lag, för *beredskapslagsförseelse* dömas till böter.

21 kap.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

134 och 135 (132 och 133) §
(Som i RP)

4.

Lag

om ändring av 13 a § i lagen om utländska kreditinstituts och finansiella instituts verksamhet i Finland

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 30 december 1993 om utländska kreditinstituts och finansiella instituts verksamhet i Finland (1608/1993) 13 a §, sådan den lyder i lag 485/2003, som följer:

13 a §

Förberedelser

(1 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

(2 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

(3 mom. som i RP)

(4 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

Denna lag träder i kraft den

20 .

5.

Lag**om ändring av 13 a § i lagen om värdeandelssystemet**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 17 maj 1991 om värdeandelssystemet (826/1991) 13 a § 1 mom., sådant det lyder i lag 484/2003, som följer:

13 a §

Förberedelser

Värdepapperscentralen ska genom tillräckligt omfattande informationssystem i Finland *eller genom andra arrangemang som är tillräckliga för att verksamheten inte ska avbrytas, genom deltagande i beredskapsplanering på finans-*

marknaden och förberedelser inför verksamhet under undantagsförhållanden samt genom andra åtgärder säkerställa att uppgifterna i värdeandelsregistret kan förvaras så störningsfritt som möjligt också under undantagsförhållanden.

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag**om ändring av 79 och 81 § i värnpliktslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i värnpliktslagen av den 28 december 2007 (1438/2007) 79 § 1 mom. och 81 § 2 mom. som följer:

79 §

Reservisters tjänstgöring vid storolyckor och i andra allvarliga situationer

Republikens president kan på framställning av statsrådet besluta att huvudstaben för en kort tid, dock högst 14 dagar, kan förordna värnpliktiga som hör till reserven till sjukvårds-, pionjär-, signal-, transport- och skyddsuppgifter samt andra motsvarande uppgifter i enlighet med den specialutbildning de har fått vid försvarsmakten och som inte inbegriper användning av militära maktmedel, om det är nödvändigt i en

situation som avses i 3 § 4 och 5 punkten i beredskapslagen (/20)

81 §

Bestämmelser som ska tillämpas och bemyndigande att utfärda förordning

På tjänstgöring som avses i 79 § tillämpas bestämmelserna i 54—60 och 63—66 § om anordnande av tjänstgöringen. Dessutom tillämpas vad som i 44 § 2 punkten bestäms om faderskapsledighet och i 46 § om permission på grund av tvingande personliga skäl. I fråga om de förmåner som hör till tjänstgöringen iaktas dessut-

om det som i 101 § i beredskapslagen bestäms om förmåner som utges till den som står i arbetspliktsförhållande.

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

Lag

om ändring av 13 och 23 § i lagen om Räddningsinstitutet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 21 juli 2006 om Räddningsinstitutet (607/2006) 13 § och 23 § 2 mom. som följer:

13 §
(Som i RP)

undervisningen och måltiderna samt inkvarteringen i institutets internat avgiftsfria i samband med den utbildning som sker vid Räddningsinstitutet.

23 §

Undervisningens avgiftsfrihet och studiesociala förmåner

Denna lag träder i kraft den 20 .

För dem som deltar i utbildning som främjar förberedelser enligt 12 § i beredskapslagen är

Helsingfors den 4 maj 2010

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Juha Korkeaoja /cent
vordf. Olli Nepponen /saml
medl. Thomas Blomqvist /sv
Juha Hakola /saml
Eero Heinäluoma /sd
Hanna-Leena Hemming /saml
Reijo Kallio /sd
Saara Karhu /sd
Inkeri Kerola /cent

Jaakko Laakso /vänst
Reijo Laitinen /sd
Juha Mieto /cent
Lauri Oinonen /cent
Reijo Paajanen /saml
Sari Palm /kd
Eero Reijonen /cent
ers. Eero Akaan-Penttilä /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Heikki Savola.

RESERVATION 1

Motivering

Enligt 3 § 2 mom. i grundlagen utövas regeringsmakten av republikens president och statsrådet. Med stöd av den har alla tidigare beredskapslagar tagits i bruk genom förordning av republikens president.

Bestämmelserna i den gällande beredskapslagen ändrades genom proposition RP 186/1999 rd. Ändringarna gjordes för att lagen skulle vara förenlig med reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna och 2000 års nya grundlag. I det sammanhanget ansåg försvarsutskottet enhälligt (FsUB 1/2000 rd) det vara motiverat att låta republikens president kvarstå som den som utfärdar förordning, eftersom det är statsrådet som utövar befogenheterna enligt beredskapslagen. Enligt utskottet gäller befogenheterna under undantagsförhållanden i sista hand rikets territoriella integritet och skyddet av självständigheten. De tangerar således de befogenheter i militära kommandomål som presidenten i egenskap av överbefälhavare för försvarsmakten har när det gäller att höja beredskapen. Grundlagsutskottet hade inte heller något att invända mot detta (GrUU 1/2000 rd). Förfarandebestämmelserna om att förordningen utfärdas av republikens president harmonierar alltså med grundlagen.

Propositionen presenterar en ingående redogörelse för utvecklingen i världen och för liknande situationer i lagstiftningen i länder som är jämförliga med Finland. Där framgår det att motsvarande beslut i Sverige, Norge och Danmark formellt fattas av regenten medan regeringen svarar för det materiella beslutet. I Frankrike fattas beslut givetvis av den konstitutionellt starka presidenten. Så sker även i Tyskland enligt landets grundlag. Där är förbundspresidenten det statsorgan som sätter i kraft beslutet, trots

att förbundspresidenten har en konstitutionellt svagare ställning än Finlands president.

Regeringen föreslår att det är statsrådet som utfärdar en förordning om ibruktagning av befogenheter, en s.k. krisförordning, och en förlängningsförordning. Men enligt vår mening krävs det ett ingående resonemang och ett brett samförstånd för att befogenheter ska kunna börja tillämpas under undantagsförhållanden. I Finland kan man inte peka på ett enda sakskaal att åsidosätta den folkvalda presidenten då folket drabbas av en allvarlig kris och medborgarnas grundläggande fri- och rättigheter kan kringräskas hårt. Att presidenten medverkar i konstatandet att undantagsförhållanden råder betyder att de tre viktigaste statsorganen förenas om ett konstaterande och i arbetet på att avvärja de negativa verkningar som följer undantagsförhållandena i spåren.

Lagförslagets formulering för beslutsförfarandet, statsrådet i samverkan med republikens president, strider mot skrivningen i grundlagens 93 §, republikens president i samverkan med statsrådet. Den uppfyller inte heller kravet på ett beslutsförfarande som involverar de två statsorganen. Risken finns dessutom att det ovannämnda förfarandet bromsar upp godkännandet av ibruktagningsförordningen. Den föreslagna bestämmelsen bör således inte ingå i den föreslagna lagen.

Vi föreslår i stället en bestämmelse där republikens president tillsammans med statsrådet konstaterar att undantagsförhållanden råder och därefter utfärdar en ibruktagningsförordning. Den bestämmelsen är förenlig med grundlagen och motsvarar praxis i de flesta länder i Europa. Samma förfarande bör givetvis iakttas när befogenheter behöver tas i bruk i brådskande fall eller förlängas.

Förslag

Vi föreslår

*att riksdagen godkänner lagförslag 1 med följande lydelse:**att riksdagen godkänner lagförslag 2—10 utan ändringar och***1.****Beredskapslag**

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommet på det sätt som föreskrivs i 73 § i grundlagen, föreskrivs:

1—5 §
(Som i FsUB)

6 §

Förordning om ibruktagning av befogenheter

(Utesl.) Republikens president i samverkan med statsrådet konstaterar att undantagsförhållanden råder i landet och utfärdar med stöd av denna lag en förordning som föreskriver att bestämmelserna i denna lags II avdelning ska börja tillämpas (*ibruktagningsförordning*). En sådan förordning ska utfärdas för viss tid, dock högst sex månader.

(2—4 mom. som i FsUB)

7 §

Förordning om ibruktagning av befogenheter i brådskande fall

Om det inte är möjligt att förfara enligt 6 § 3 och 4 mom. utan att avsevärt äventyra lagens

syfte, kan det genom förordning av *republikens president* föreskrivas att bestämmelserna om befogenheter i II avdelningen kan tillämpas omedelbart.

(2 mom. som i FsUB)

8 §

Beslut om fortsatt utövning av befogenheter

Om undantagsförhållandena fortsätter, kan det genom förordning av *republikens president* föreskrivas att tillämpningen av bestämmelserna i II avdelningen ska fortsätta (*förlängningsförordning*). En sådan förordning kan utfärdas för viss tid, dock högst sex månader åt gången.

(2 mom. som i FsUB)

9—135 §
(Som i FsUB)

Helsingfors den 4 maj 2010

Reijo Laitinen /sd
Reijo Kallio /sd
Saara Karhu /sd

Eero Heinäluoma /sd
Sari Palm /kd

RESERVATION 2

Motivering

I grundlagen står det: "Finlands utrikespolitik leds av republikens president i samverkan med statsrådet" (GL 93 § 1 mom.). Republikens president är också överbefälhavare för Finlands försvarsmakt (GL 128 §) och presidenten beslutar om krig och fred med riksdagens samtycke (GL 93 § 1 mom.).

Regeringens förslag till ny beredskap kring-skar väsentligt presidentens befogenheter som ledare för utrikespolitiken och överbefälhavare. Därtill skulle befogenhetsreduceringen ske under kristid då det är viktigare än någonsin att samtliga statsorgan samverkar och är enhälliga.

En beslutsmodell med tonvikten lagd på samstämmighet bidrar till att öka den besinning och den sämja som krävs när undantagsbefogenheter ska börja tillämpas.

Regeringen föreslår i sin proposition att statsrådet ska utfärda förordningar om befogenheter under undantagsförhållanden, om befogenheter i s.k. brådska fall och om förlängningsförordningar med avvikelse från nuvarande beslutsprocedurer. Enligt den gällande lagen är det republikens president som utfärdar förordningarna.

Innan en förordning om att ta i bruk befogenheter utfärdas ska statsrådet i samverkan med republikens president konstatera att undantagsförhållanden råder. Förslaget har på denna punkt kritiserats för att vara otydligt och föga förenligt med 93 § 1 mom. i grundlagen.

Enligt den tågordning som trädde i kraft 2000 är det presidenten som på förslag från statsrådet genom förordning beslutar om ibruktagning av befogenheter som anges i beredskapslagen. Försvarsutskottet slog fast i sitt betänkande att detta var rätt och riktigt (FsUB 1/2000 rd — RP

186/1999 rd). "Enligt propositionen skall rätten att utfärda förordningar alltså kunna delegeras till presidenten. När grundlagen träder i kraft är rätten att utfärda förordningar primärt förbehållen statsrådet. Men det är också statsrådet som primärt utövar befogenheterna under undantagsförhållanden. Därför är det motiverat att statsrådet inte självt beslutar om att införa befogenheterna", konstaterade utskottet.

Utskottet framhöll att "befogenheterna under undantagsförhållanden i sista hand gäller rikets territoriella integritet och skyddet av självständigheten. De tangerar således de befogenheter i militära kommandomål som presidenten i egenskap av överbefälhavare för försvarsmakten har när det gäller att höja beredskapen" (GL 58 § 5 mom.).

Utskottets entydigt klara slutsats var: "Det faller sig naturligt att det är presidenten som beslutar om förordningar som innebär att befogenheter i enlighet med beredskapslagen och lagen om försvarstillstånd införs" (FsUB 1/2000 rd, s. 2).

Försvarsutskottet godkände betänkandet enhälligt.

Enligt min åsikt bör tågordningen i den nuvarande lagen, som trädde i kraft 2000, inte ändras eller befogenhetsförhållandena mellan statsorganen rubbas.

Förslag

Jag föreslår

att riksdagen godkänner lagförslag 2—10 utan ändringar och

att riksdagen godkänner lagförslag 1 med följande lydelse:

1.

Beredskapslag

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommet på det sätt som föreskrivs i 73 § i grundlagen, föreskrivs:

1—5 §
(Som i FsUB)

6 §

Förordning om ibruktagning av befogenheter

(Utesl.) Republikens president i samverkan med statsrådet konstaterar att undantagsförhållanden råder i landet och utfärdar med stöd av denna lag en förordning som föreskriver att bestämmelserna i denna lags II avdelning ska börja tillämpas (ibruktagningsförordning). En sådan förordning ska utfärdas för viss tid, dock högst sex månader.

(2—4 mom. som i FsUB)

7 §

Förordning om ibruktagning av befogenheter i brådskande fall

Om det inte är möjligt att förfara enligt 6 § 3 och 4 mom. utan att avsevärt äventyra lagens

syfte, kan det genom förordning av republikens president föreskrivas att bestämmelserna om befogenheter i II avdelningen kan tillämpas omedelbart.

(2 mom. som i FsUB)

8 §

Beslut om fortsatt utövning av befogenheter

Om undantagsförhållandena fortsätter, kan det genom förordning av republikens president föreskrivas att tillämpningen av bestämmelserna i II avdelningen ska fortsätta (förlängningsförordning). En sådan förordning kan utfärdas för viss tid, dock högst sex månader åt gången.

(2 mom. som i FsUB)

9—135 §
(Som i FsUB)

Helsingfors den 4 maj 2010

Jaakko Laakso /vänst